

महाराष्ट्र विधानसभा

पहिले अधिवेशन, २०१६

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

मंगळवार, दिनांक २२ मार्च, २०१६ / चैत्र २, १९३८ (शके)

- (१) मुख्यमंत्री
(२) गृहनिर्माण, खनिकर्म व कामगार मंत्री } यांचे प्रभारी विभाग

प्रश्नांची एकूण संख्या - ७१

पुणे महानगर परिवहन महामंडळाने भरतीबाबत जाहिरात
देऊन तरुणांची फसवणूक केल्याबाबत

- (१) * ४०४२४ श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
(१) पुणे महानगर परिवहन महामंडळाच्या (पीएमपीएल) वाहक व चालक भरतीबाबत तपशील जाहीर करून रिझल्ट नेशन या संकेत स्थळावर जाहिरात देऊन दिनांक ४ फेब्रुवारी ते २६ फेब्रुवारी, २०१५ या दरम्यान ऑनलाईन पद्धतीने रु. २५० व रु.५०० भरून घेऊन अनेक तरुणांना फसवल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार अश्या जाहिराती देऊन तरुणांना फसवणाऱ्या दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) अंशतः खरे आहे.

दिनांक १६.१.२०१६ रोजी खोटी जाहिरात दिल्याची बाब महामंडळाच्या निदर्शनास आल्यावर त्याच दिवशी प्रसिध्दीपत्रकाद्वारे सदर बाब नागरीकांच्या निदर्शनास आणून देण्यात आली होती.

सदर जाहिरातीच्या अनुषंगाने कोणत्याही नागरिकाने अर्ज भरल्याबाबत, फी जमा केल्याबाबत व त्याद्वारे फसवणूक झाल्याबाबत लेखी किंवा तोडी स्वरूपात तक्रारी परिवहन महामंडळाकडे प्राप्त झालेल्या नाहीत.

(२) या बाबत महामंडळाने तात्काळ सायबर क्राईम शाखा पोलिस आयुक्त कार्यालय पुणे शहर यांचेकडे तक्रार नोंदविण्यात आलेली आहे तसेच पोलिस निरीक्षक, स्वारगेट पोलीस स्टेशन यांनाही कळविले आहे.

याबाबत नागरिकांची फसवणूक होऊ नये म्हणून परिवहन महामंडळामार्फत अशा प्रकारची कोणतीही भरती प्रक्रीया या कालावधीसाठी चालू नाही, असा खुलासा प्रेस नोटद्वारे दिनांक १६.१.२०१६ रोजी करण्यात आला. सदरचा खुलासा दिनांक १७.१.२०१६ रोजीच्या दै. लोकमत पुणे व दिनांक १८.१.२०१६ रोजीच्या दै. पुण्यनगरी, पुणे या दोन वर्तमान पत्रामध्ये प्रसिध्द झालेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे शहरातील लोकमान्यनगर परिसरातील मतिमंद

तरुणीवर सामुहिक बलात्कार केल्याबाबत

(२) * ४९७०० श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.विजय औटी (पारनेर), अॅड.के.सी.पाडवी (अक्कलकुवा), श्री.विजय वडेईवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे शहरातील लोकमान्यनगर परिसरातील २२ वर्षांच्या मतिमंद तरुणीला

दारु पाजून ४ तरुणांनी दिनांक ८ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास एका टेम्पोमध्ये सामुहिक बलात्कार केला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी वर्तकनगर पोलीस स्थानकात तक्रार नोंदविण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी आरोपीविरुद्ध कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय.

(२) होय.

(३) वर्तकनगर पोलीस स्टेशनचे हद्दीत दि. ८.१.२०१६ रोजी पाच आरोपींनी संगनमत करून पिडीत मतिमंद मुलीच्या मंदबुद्धीचा गैरफायदा घेवून, तिला लग्नाचे अमिष दाखवून पळवून नेवून आरोपीच्या घरात व पिकअप टेम्पोमध्ये सामुहिक बलात्कार केला म्हणून वर्तकनगर पोलीस ठाण्यात गुन्हा रजि नं ०७/२०१६ भादंवि कलम ३६६, ३७६(ल), ३७६ (ड) प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे. सर्व आरोपींना अटक करण्यात आले असून, तपास सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई व उपनगरात वाढती वाहनांची संख्या लक्षात घेऊन वाहनतळ उभारण्याबाबत

(३) * ४२३९२ प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.तुकाराम काते (अणुशक्ती नगर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई व उपनगरात दिवसेंदिवस वाढती वाहनांची संख्या लक्षात घेऊन पार्किंगच्या जागेकरिता पुरेशी वाढ करण्याकरिता मुंबई महापालिकेने मोकळ्या जागांबाबत सध्याच्या धोरणाचे कोणतही उल्लंघन न करता वाहनतळ उभारण्यासाठी करावा तसेच पर्यायी जागांचाही शोध घ्यावा असे आदेश

मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी नुकतेच माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान महानगरपालिकेस दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त आदेशानुसार महानगरपालिकेने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) तसेच, सन २००९ मध्ये वाहनतळास शासनाने मंजूरी दिली होती, परंतु सहा वर्षांचा अवधी लोटूनही अपेक्षित वाहनतळाचे बांधकाम करण्यास विकासक अपयशी ठरले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, नवीन वाहनतळासाठी पुरेशा जागेत वाढ करणे व मंजूर वाहनतळाचे बांधकाम पूर्ण करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व प्रकरणाची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) अशी बाब नाही.

मा. मुंबई उच्च न्यायालयाकडील जनहित याचिका क्र. ६२/२०१४ मध्ये बृहन्मुंबई क्षेत्रामधील पार्किंगच्या बिकट प्रश्नावर मा. उच्च न्यायालयाने उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांवर तसेच इतर अनुषंगिक मुद्द्यांवर चर्चा करून सर्वसमावेशक असा तोडगा काढणेबाब संबंधितांनी बैठक घेवून निर्णय घेणेचे मा. मुख्य सचिव यांना आदेश दिलेले होते. यासंदर्भात दिनांक ४.३.२०१५ रोजी मा. मुख्य सचिव यांचेकडे बैठक पार पाडलेली आहे. सदर बैठकीमध्ये मैदानांच्या खाली वाहनतळ उपलब्ध होणेच्या अनुषंगाने बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने याबाबतचे विनियम बृहन्मुंबईची सुधारित प्रारूप विकास योजना शासनास मंजूरीसाठी सादर करताना अंतर्भूत करण्याबाबत प्रस्ताव करावा असे ठरलेले आहे.

(२) बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडून सुधारित प्रारूप विकास योजना नियंत्रण नियमावलीसह पुनःप्रसिध्द होवून वैधानिक कार्यवाही पूर्ण करून शासनास मंजूरीसाठी सादर व्हावयाची आहे.

(३) आजमितीस विकास नियंत्रण नियमावली ३३(२४) अंतर्गत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत ६१ ठिकाणी सुमारे ४६३६६ वाहनांचे साठी प्रस्ताव मंजूर केलेले आहेत. आजमिती पर्यंत १३ वाहनतळाचे काम पूर्ण झाले असून (एकूण ६८७२ पार्किंग) पैकी ६ वाहनतळे महापालिकेस हस्तांतरित करण्यात आली असून सदर वाहनतळामध्ये एकूण ३०८१ पार्किंग उपलब्ध झाली आहेत.

(४) पूर्ण झालेले तथापि बृहन्मुंबई महानगरपालिकेस हस्तांतरण न झालेले प्रकल्प लवकरच महानगरपालिकेस हस्तांतर होणार आहेत. इतर प्रकल्पांचे काम लवकरात लवकर पूर्ण होण्याच्या दृष्टीकोनातून आवश्यक कार्यवाही करण्याच्या सूचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना देणेत येत आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

उदगीर (जि.लातूर) शहरातील पाणीपुरवठा

(४) * ४४७३९ श्री.सुधाकर भालेराव (उदगीर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उदगीर (जि.लातूर) शहरास पुरवठा होणाऱ्या, बनशेळकी, भोकणी तलावातील साठा संपल्यामुळे, उदगीर शहरासाठी देवर्जन मध्यम प्रकल्पातून पाणी पुरवठा योजनेद्वारे शहरास पाणी पुरवठा केला जातो, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, देवर्जन मध्यम प्रकल्पात मुबलक पाणीसाठा असूनही उदगीर शहरास, ३ महिन्यातून एकवेळा सुध्दा पालिका नागरिकांना पाणी पुरवठा करित नसल्याचे स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान प्रशासनाच्या निदर्शनास आणले असता जिल्हाधिकाऱ्यांनी उदगीर शहरास जूनपर्यंत पाणीपुरवठा होईल असा अहवाल दिला होता, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, देवर्जन मध्यम प्रकल्पात मुबलक आणि असूनही पालिका प्रशासनाने नागरिकांना पाणी पुरवठा करण्याऐवजी पाणी नसलेल्या तिरु प्रकल्पातील तात्पुरता पाणी पुरवठा योजनेसाठी साडेबारा कोटी रुपयांचा प्रस्ताव पाठवून शासनाची दिशाभूल केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पाणी टंचाईकाळात नागरीकांची व प्रशासनाची दिशाभूल करणाऱ्या पालिका प्रशासनावर व नगराध्यक्षावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.देवेन्द्र फडणवीस : (१) हे खरे आहे.

(२) सदरस्थितीत देवर्जन धरणामध्ये १.१० द.ल.घ.मी. पाणीसाठा उपलब्ध आहे. धरणातील पाणी साठ्यातून उदगीर शहरास सन २०१३ मध्ये घेण्यात आलेल्या तातडीच्या पाणी पुरवठा योजनेतून ११ गावांच्या पाणीपुरवठा योजनेसह पाणी पुरवठा केला जात आहे.

सद्यस्थितीत उदगीर शहरास ४० दिवसातून एकवेळ पाणीपुरवठा केला जात आहे.

उदगीर शहरात जून पर्यंत पाणीपुरवठा होईल असा अहवाल दिला होता, हे खरे नसल्याचे जिल्हाधिकारी यांनी नमूद केले आहे.

(३), (४) व (५) वर अ.क्र. २ मध्ये नमूद करण्यात आल्यानुसार देवर्जन मध्यम प्रकल्पात मुबलक पाणी साठा नाही. तथापि, टंचाई काळातील शासन निकषाप्रमाणे उदगीर शहरास पाण्याची आवश्यकता लक्षात घेऊन लघु पाटबंधारे विभागाच्या तिरु प्रकल्पावरून दररोज ४.५० द.ल.घ.मी. ची तातडीची पाणी पुरवठा योजनेचा प्रस्ताव दि. १७.११.२०१५ रोजी जिल्हाधिकारी व विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांचेकडे सादर करण्यात आला होता. त्यावेळी तिरु प्रकल्पात ३.१० द.ल.घ.मी. इतका पाणी साठा उपलब्ध होता.

जिल्हाधिकारी, लातूर यांनी तिरु प्रकल्पातून १.५ द.ल.घ.मी. पाणी आरक्षणास दि. ०७.१२.२०१५ रोजी मान्यता दिली होती. सद्यस्थितीत तिरु प्रकल्पात ०.८ द.ल.घ.मी. एवढाच पाणी साठा शिल्लक आहे. सदचा पाणी साठा पुरेसा नसल्याने संबंधित यंत्रणेने अंदाजपत्रक तांत्रिक मान्यता दिलेली नाही.

अकोला येथील पोलिस गस्ती पथकाने वीज महावितरण कंपनीची तार चोरून नेत असलेला ट्रक जप्त केल्याबाबत

(५) * ४८५२७ श्री.रणधीर सावरकर (अकोला पूर्व) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला येथील खदान पोलिस स्टेशनच्या गस्ती पथकाने वीज महावितरण कंपनीची सुमारे १२-१३ लाख रुपये किमतीची अल्युमिनियम तार चोरून नेत असतांना एम.एच.-२० बी.टी.-३५६३ क्रमांकाचा ट्रक दिनांक ४ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास जप्त केला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्राथमिक चौकशीमध्ये हस्तगत करण्यात आलेली तार महावितरण कंपनीची असून खरेदी करणारी टोळी औरंगाबाद येथील असल्याचे निष्पन्न झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी चौकशी करण्यात आली काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय, हे खरे आहे.

अकोला येथील खदान पोलीस स्टेशनच्या गस्ती पथकाने नाकाबंदी चेंकींग दरम्यान रु. १२,१५,०००/- किमतीची तार घेऊन जात असताना ट्रक क्रमांक एम.एच.-२० बी.टी.-३५६३ जप्त केला असून ५ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे.

(२) व (३) गुन्ह्याचे अन्वेषण दरम्यान हस्तगत करण्यात आलेली तार ही महावितरण कंपनीची नसून केईसी इंटरनॅशनल लिमिटेड कंपनीची असल्याचे निष्पन्न झालेले आहे. गुन्ह्यांतील ३ आरोपी हे औरंगाबाद येथील असून २ आरोपी हे पश्चिम बंगाल येथील आहेत. अधिक तपासामध्ये याच संदर्भात पोलीस स्टेशन जउळका, जि.वाशिम येथे अप. क्र.१४/१६, भा.दं.वि. कलम ३७९, ३४ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आल्याचे निदर्शनास आले. त्याअनुषंगाने पोलीस स्टेशन, खदान यांनी मूळ कागदपत्र पोलीस स्टेशन, जउळका, वाशिम यांचे ताब्यात दिले असून पोलीस तपास सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वानवडी (पुणे) येथील सर्व्हे क्र.१५ आरक्षित जागेवर
 अनधिकृत इमारतीचे बांधकामाबाबत**

(६) * ४४४०६ श्री.शरददादा सोनावणे (जुन्नर), श्री.बाळासाहेब मुरकुटे (नेवासा) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वानवडी (पुणे) येथील सर्व्हे क्र. १५ मध्ये न्यू कोहिनूर को.ऑप.हौ.सोसा. व क्रिसॅट इंडिया मेडिकल ट्रस्ट या जागेवर हॉस्पिटलचे आरक्षण असल्याने तळ मजला व पहिला मजला महानगरपालिकेला देण्याबाबत झालेला करार, परंतु कोणत्याही कराराचे पालन न करता पाच मजल्यांचे बेकायदेशीर बांधकाम करण्यात आल्याने सदर हॉस्पिटलवर कारवाई करण्याकरिता आयुक्त श्री.कुणाल कुमार यांनी माहे एप्रिल-जून, २०१५ मध्ये नगरविकास विभागाला पत्र पाठवून विनंती केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पाच मजल्यांचे बेकायदेशीर बांधकाम पाडण्यात यावे असा न्यायालयाने आदेश देऊन सुध्दा नगरविकास विभागाने बांधकाम पाडण्यास स्थगिती देण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत, सदर स्थगिती कोणी दिली व ती देणाऱ्या विरोधात कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(३) नसल्यास, कराराप्रमाणे महानगरपालिकेला जागा देण्यात न येणे, पाच मजल्यांचे बांधकाम अनधिकृतरीत्या करणे, परवानगीपेक्षा दुप्पट खाटांचा दवाखाना सुरु करणे, न्यायालयाच्या आदेशाचे पालन न करणे इ. अनेक नियमांचे उल्लंघन करूनही संबंधित इनामदार हॉस्पिटलच्या व्यवस्थापना विरोधात तसेच म.न.पा. आयुक्तांच्या विनंतीनुसार कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत व विलंबास जबाबदार असणाऱ्या संबंधित अधिकारी व कर्मचारी यांचे विरोधात कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) मौजे वानवडी सर्वे नं. १५ या जागेवर विकास आराखड्यामधील हॉस्पिटलचे आरक्षण प्रस्तावित असून अर्जदारास विकास नियंत्रण नियमावलीमध्ये असलेली समावेशक आरक्षणाच्या माध्यमातून विकासनाची तरतूदच्या अनुषंगाने २५% बांधीव क्षेत्र महानगर पालिकेस हस्तांतरीत करण्याच्या अटीसह परवानगी दिलेली आहे. त्यानुसार जागेवर बांधकाम करण्यात आलेले आहे. विकासकाने वेळोवेळी सुधारित नकाशे दाखल केले असता महानगर पालिकेने सदर जागा ताब्यात घेतलेली नव्हती तव्दतच सुधारित परवानगी देण्याची विहित मुदतीत कार्यवाही केली नव्हती. विहित मुदतीनंतर विकासकाने मानीव परवानगी (Deem Approval) विचारात घेऊन अतिरिक्त मजले बांधल्यावरून महानगरपालिकेने अधिनियमाचे कलम ५३ अन्वये अनधिकृत बांधकाम काढण्याची नोटीस संबंधित विकासकास दिली होती.

(२) महानगरपालिकेने अधिनियमाचे कलम ५३ अन्वये अनधिकृत बांधकाम काढण्याची दिलेल्या नोटीस विरुद्ध मा.उच्च न्यायालयात अर्जदाराने याचिका (याचिका क्र. ७०४७/२०१४) दाखल केलेली होती. मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ०६/०२/२०१५ रोजी अंतरिम निर्णय देताना शासनाकडे केलेल्या अपील अर्जाबाबत निर्णय घेण्याचे नमूद केलेले आहे. यासंदर्भात न्यायालयीन आदेशावरून शासनाकडे दाखल केलेल्या अपील प्रकरणावर राज्यमंत्री महोदयांकडे

दि. ३/३/२०१५ रोजी प्राथमिक सुनावणी होऊन कलम ५३ अन्वये दिलेल्या नोटीसीला दि. १२/३/२०१५ रोजीच्या पत्रान्वये पुढील निर्णय होईपर्यंत शासनातर्फे स्थगिती दिलेली आहे.

(३) शासनाकडे दाखल अपील प्रकरणी पुणे महानगरपालिकेचे अधिकारी व सर्व संबंधितांचे दि. २७/१०/२०१५ रोजी सुनावणी घेण्यात आलेली असून सुनावणी दरम्यान संबंधितांचे निवेदने व विकास नियंत्रण नियमावलीच्या तरतूदी विचारात घेऊन निर्णय पारित करण्यात येत असून स्थगिती उठविण्याची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक शहरातील वृक्षगणना अहवाल
न्यायालयाला सादर करण्याबाबत

(७) * ४९०९२ डॉ.राहूल आहेर (चांदवड) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक शहरातील अनेक रस्ते रुंद झाले असले तरी अद्यापही अनेक झाडे वाहतुकीला अडथळा ठरत असून ही झाडे तोडण्यासाठी महानगरपालिकेने मा.उच्च न्यायालयात परवानगी मागितली असता मा.न्यायालयाने मागितलेल्या वृक्षगणनेचा अहवाल महानगरपालिकेने दोन वर्षांपासून सादर केलेला नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शहरात अनेक ठिकाणी असलेली झाडे वाहतुकीस अडथळा ठरत असल्याने अपघात होण्याची शक्यता वाढली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, तातडीने वृक्षगणनेचा अहवाल न्यायालयाला सादर करून रस्ते रुंद करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) मा.उच्च न्यायालयात दाखल असलेल्या जनहित याचिकेमध्ये नाशिक महानगरपालिकेने नाशिक शहरातील वाहतुकीस अडथळा ठरणारी झाडे तोडण्यास परवानगी देण्यासंदर्भात सिव्हिल अपीलेशन क्र.९६/२०१४ दाखल केले होते.

सदर सिव्हिल ॲप्लीकेशनच्या अनुषंगाने मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक ०८.०५.२०१५ रोजी आदेश पारीत करून, वृक्षतोडीस परवानगी देण्यासंदर्भात विविध अटी घातल्या असून त्यामध्ये वृक्ष गणनेचे काम सुरु करण्याची अट अंतर्भूत आहे.

त्यानुसार महानगरपालिकेमार्फत वृक्ष गणना करण्याची कार्यवाही सुरु करण्यात आली आहे.

(२) झाडे तोडण्यासंदर्भात मा.उच्च न्यायालयाने वृक्ष गणनेचे काम सुरु करणे, पर्यायी वृक्ष लागवड करणे, काही झाडांचे पुनरोपण करणे अशा अटी बंधनकारक केल्याने सदर झाडे तोडता आली नाहीत.

सदर झाडांमुळे अपघात होऊ नये याकरीता वृक्षांवर एएफपी (ॲल्युमिनीयम बॅकड फ्लेक्झीबल प्रिस्मॅटीक) शिट लावले आहेत. तसेच वाहतुक सुरक्षिततेच्या दृष्टीने रस्त्यांमधील झाडांजवळ डेलिनेटर, हार्ड मार्कर, इशारा फलक, सावधान फलक लावलेले आहेत. तसेच आवश्यकतेनुसार काही ठिकाणी ओटे केलेले आहेत.

(३) रस्ते रुंदीकरणासाठी वाहतुकीस अडथळा ठरणारी झाडे तोडणे आवश्यक आहे. यासंदर्भात मा.उच्च न्यायालयाने घातलेल्या वृक्षगणना व अन्य अटी/शर्तीची पूर्तता करण्याबाबत महानगरपालिकेकडून कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**विद्याविहार येथील सोमय्या ट्रस्टने एसआरए
योजनेखाली केलेल्या फसवणूकीबाबत**

(८) * ४७४९९ श्री.प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा), श्री.पराग अळवणी (विलेपार्ले), ॲड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला), श्री.नितेश राणे (कणकवली) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विद्याविहार येथील सोमय्या ट्रस्टने एसआरए योजनेखाली विद्याविहारमधीलच कोट्यवधी रुपयांची जमिन घेतल्याचे प्रकरण नुकतेच निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शिवाजीनगर, राजावाडी रोड क्र.७, विद्याविहार (पूर्व) येथे असलेल्या या जागेवर राहणाऱ्या १४० झोपडीवासीयांची ट्रस्टने मागील २५ वर्षांपासून फसवणूक केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून सोमय्या ट्रस्टवर कारवाई करण्याबाबत तसेच तेथे राहणाऱ्या १४० झोपडीवासीयांना घरे देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) हे खरे नाही.

मौजे घाटकोपर किरोळ येथील न.भू.क्र. ४९०(पै), ४९०/१ ते ३९, ४९०/४९, ४९१/१ ते ४, ४९२/१ ते ७७, ४९४(पै) या करमशी जेठाभाई सोमय्या ट्रस्ट यांच्या मालकीच्या भूखंडावरील झोपडीधारकाचे पुनर्वसन त्यांच्याच मालकीच्या न.भू.क्र. ५०३ ई (पै) या भूखंडावर करण्यात येत आहे. सदरहू योजनेस दिनांक ०१.११.१९९६ रोजी असे पत्र देण्यात आले असून योजनेतील इमारतीचे आराखडे दिनांक १७.०४.१९९७ रोजी मंजूर करण्यात आले होते. सदरहू योजनेतील १७६ सदनिकांसाठी दिनांक २५.१०.२००५ रोजी पुर्ण भोगवटा प्रमाणपत्र देण्यात आले आहे.

(२) सदर योजनेतील मुळ रहिवाशांनी फसवणूक केल्याप्रकरणी मा.मुंबई उच्च न्यायालयात क्रिमिनल रिट याचिका क्र. ७६३/२०१२ दाखल केली होती. त्यामध्ये मा. मुंबई उच्च न्यायालयाने दि. २७.०६.२०१२ रोजी दिलेल्या आदेशानुसार याप्रकरणी गुन्हा रजिस्टर क्रमांक ७१/२०१२ भा.द.वि. संहितेच्या कलम ४०६, ४२०, ४६५, ४६७, ४६८, ४७१, १२० (ब) गुन्हा नोंदविण्यात आला आहे. त्यानुषंगाने गुन्ह्याचा तपास करून पोलीस विभागाने मा. ४७ वे न्यायालयात "बी समरी" मंजूरीकरिता सादर केला आहे.

(३) सदर योजनेचे परिशिष्ट-२ अपर जिल्हाधिकारी (पूर्व उपनगरे) यांनी पारित केले असून त्यामध्ये एकूण १५४ झोपडीधारकांचा समावेश आहे. त्यापैकी ११० सदनिकांचा ताबा पात्र झोपडीधारकांना देण्यात आला असून शिल्लक पात्र झोपडीधारकांचे पुनर्वसन त्यांच्या असहकार्यामुळे अद्याप होऊ शकलेले नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील चेंबूर येथील अनधिकृत पार्किंग हटविण्याबाबत

(९) * ४९९४० श्री.तुकाराम काते (अणुशक्ती नगर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील चेंबूर येथील गडकरी खाण, विष्णूनगर, वाशीनाका, आर.सी.मार्ग,

शंकरदेऊळ ते अंबापाडा, गव्हाणगांव, माहूल गांव, भारत पेट्रोलियम समोरील परिसरात नेहमीच ट्रॅकर आणि इतर अवजड वाहने रस्त्यांच्या दुतर्फा मार्गावर अनधिकृतपणे उभी असल्याने प्रचंड वाहतूक कोंडी निर्माण होऊन पादचाऱ्यांना चालण्यास देखील अडचणी येत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात सन २०१४ च्या हिवाळी अधिवेशनात औचित्याच्या मुद्दाद्वारे शासनाचे लक्ष वेधूनही अद्यापही कोणतीच कार्यवाही झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर अनधिकृत पार्किंग हटविण्याबाबत शासनस्तरावर कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) अणुशक्ती नगर परिसरात ओ- एन.जी.सी. एच.पी.सी.एल. बी.पी.सी.एल. या तेल कंपन्यांसह टाटा पॉवर, पेप्सी आर.सी.एफ. व इतर औद्योगिक वसाहती आहेत या कंपन्यांची उत्पादने/माल वाहनात भरण्यासाठी कंपन्यांच्या आवाराबाहेर प्रतिकेत असतात. त्यामुळे प्रतिकेत असणारी वाहने कंपनीच्या आसपासच्या रस्त्यांवर नंबर लागेपर्यंत भिकाजी पाटील रोड, एल.यु.गडकरी रोड, आर.सी.रोड, जी.सी. गिडवाणी रोड, व्ही.एन.पुरव मार्ग व नागरी वस्त्यांमध्ये उभी राहतात. त्यामुळे वाहतूकीची कधी-कधी कोंडी निर्माण होते.

(२) दि. २४.१२.२०१४ रोजी विधानसभेत या संदर्भात मा. आमदार महोदयांनी औचित्याचा मुद्दा उपस्थित केला होता. त्या अनुषंगाने कार्यवाही करण्यात आलेली आहे.

(३) या परिसरातील बेकायदेशीररित्या पार्किंग केलेल्या वाहनांवर मोटार वाहन कायद्यानुसार व महाराष्ट्र पोलीस कायद्यानुसार कारवाई करण्यात येते. महत्वाच्या उत्सवाच्या कालावधीत अवजड वाहने रस्त्यावरून मार्गक्रमाण करणार नाहीत, याकरीता परिसरातील सर्व कंपन्यांशी आगाऊ पत्रव्यवहार केला जातो. अवजड वाहनांच्या पार्किंगबाबत सर्व संबंधित कंपन्यांना आवश्यक ती कार्यवाही करण्याबाबत सूचित करण्यात आले आहे. तसेच रस्त्यांवर अनधिकृत पार्किंग करून नये याकरीता सार्वजनिक संबोधन व्यवस्थेद्वारे (पी.ए. सिस्टीम) समज देण्यात आली आहे.

वाहतूक पोलीस विभागाकडून सदर परिसरात दि. १.१.२०१५ ते दि. २९.२.२०१६ या कालावधीत एकूण २,४८२ वाहनांवर नो-पार्किंग, डबल पार्किंग व वाहतूकीस अडथळा इ. मोटार वाहन कायद्यांतर्गत कारवाई करण्यात आली आहे. तसेच सदर विभागात १ पोलीस उपनिरीक्षक ६ अंमलदार सतत गस्त करून वाहन पार्क होणार नाही व पादचाऱ्यांना कोणतीही अडचण निर्माण होणार नाही याची खबरदारी घेतात. वाहतूकीस व पादचाऱ्यांना अडथळा निर्माण करणाऱ्या वाहनांवर क्रेनच्या सहाय्याने कारवाई करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वरळी कोळीवाडा (मुंबई) येथील जेटीचे ठेकेदाराने काम न करताच
 अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने देयके मंजूर करून घेतल्याबाबत**

(१०) * ४४४८० श्री.सुनिल शिंदे (वरळी) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वरळी कोळीवाडा (मुंबई) येथे सार्वजनिक बांधकाम विभागाने पतन अभियांत्रिकी विभागामार्फत सन २०१२ मध्ये मंजूर करण्यात आलेले सुमारे ८ कोटी २१ लाख रुपयांचे जेटीचे बांधकाम आजतागायत अपुर्णावस्थेत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या अंतिम सप्ताहात वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू जेटीचे बांधकाम करणाऱ्या ठेकेदाराने प्रत्यक्ष काम न करताच संबंधित अधिकाऱ्यांशी संगनमत करून लाखो रुपयांची देयके मंजूर करून घेतली आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने सदर प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले आहे व त्यानुसार संबंधीतांवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) वरळी कोळीवाडा (मुंबई) येथील जेटीचे बांधकाम अद्याप अपूर्ण आहे ही बाब खरी आहे.

(२) नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) मच्छिमर सहकारी सोसायट्यांनी कामास विरोध केल्याने जेव्ही बांधकामास विलंब झालेला आहे. तसेच जाळी विणण्याचे शेड, बोट याड, जोडरस्ता , मार्गदर्शक खांब इत्यादींची जागा अद्यापि निश्चित होत नसल्यामुळे कामास विलंब झालेला आहे.

**जळगाव महानगरपालिकेच्या नगररचना विभागातील
 अधिका-यांच्या निलंबनाच्या ठरावाबाबत**

(११) * १०७५४ श्री.उन्मेश पाटील (चाळीसगाव) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) जळगाव महानगरपालिकेच्या नगररचना सहाय्यक संचालक, नगररचना विभागातील सहा अधिका-यांना निलंबित करून तशा प्रकारचा महानगरपालिकेत दिनांक २९ मे, २०१५ रोजी ठराव करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या सहा अधिका-यांना निलंबित करण्याची कारणे काय आहेत व त्यांची चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले आहे व पुढे कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे आहे.

(२) जळगाव शहर महानगरपालिकेतील नगररचना विभागातील ६ अधिकाऱ्यांनी प्रशासनाची दिशाभूल केल्याच्या कारणास्तव त्यांना महानगरपालिकेने निलंबित केले असून, त्यांची विभागीय चौकशी प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

सदर ६ अधिकाऱ्यांना महानगरपालिका सेवेतून बडतर्फ करण्याबाबत महासभेने ठराव क्र.२१४, दिनांक २९.०४.२०१५ अन्वये निर्णय घेतला आहे. सदर ठराव विखंडित करण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे जिल्ह्यातील सात ते आठ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्रात
शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांना मुलभूत व शैक्षणिक सुविधा मिळण्याबाबत

(१२) * ४३३८३ श्री.नितेश राणे (कणकवली), डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्रीमती तृप्ती सावंत (वांद्रे पूर्व) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील सात ते आठ शासकीय औद्योगिक प्रशिक्षण केंद्रामध्ये (आयटीआय) शिकणाऱ्या सुमारे सहा हजार विद्यार्थ्यांना मुलभूत व शैक्षणिक सुविधा अभावी अनेक गंभीर समस्या सोसाव्या लागत असल्याबाबत मागील ३ वर्षांपासून या विद्यार्थ्यांनी मा. उच्च व तंत्र शिक्षण संचालनालय, प्रधान सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण आदीकडे लेखी निवेदनाद्वारे तक्रारी करूनही त्याकडे शासनाचे दुर्लक्ष झाले असल्याने सदरहू आयटीआय बंद करण्याचा इशारा माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान दिला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मागील ३ वर्षांपासून ठाण्यातील सदरहू आयटीआय मधील पायाभूत व शैक्षणिक सुविधा विद्यार्थ्यांना पुरविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय, अंशतः खरे आहे.

(२) ठाणे जिल्ह्यातील औद्योगिक संस्थातील अपुऱ्या सुविधांची त्रुटी आता दूर करून पायाभूत सुविधा पुरविण्यात आल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईत मलनिः स्सारण प्रचालन प्रकल्प (एमएचडीपी) अंतर्गत मलजल प्रक्रिया
केंद्रे उभारण्याबरोबरच मलवाहिन्यांची क्षमता वाढविण्याबाबत

(१३) * ४०७०६ श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.नितेश राणे (कणकवली) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई मलनिः स्सारण प्रचालन प्रकल्प (एमएचडीपी) अंतर्गत मुंबई शहरात ७

ठिकाणी मलजल प्रक्रिया केंद्रे उभारण्याबरोबरच मलवाहिन्यांची क्षमता वाढविण्याचा निर्णय महानगरपालिकेने घेवून मलजल १०० टक्के शुध्द करण्यासाठी प्रकल्प उभारण्याचा विचार करून या प्रकल्पांसाठी सल्लागार म्हणून मॅकडोनाल्ड आणि आरव्ही अँडरसन यांची २००७ मध्ये नियुक्ती करण्यात आली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू मलनिःस्सारण प्रकल्पाचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे व त्यासाठी प्रत्यक्षात किती रक्कम खर्च होणे अपेक्षित होते,

(३) असल्यास, मुंबई शहराची २०२५ पर्यंतची लोकसंख्या विचारांत घेवून मुंबई मलनिःस्सारण प्रचालन प्रकल्प कृती आराखडा करण्यात आला होता तो सल्लागारांनीच चुकीचा तयार करून दिल्यामुळे आजपर्यंत एकही प्रक्रिया केंद्र प्रत्यक्षात उभारलेले नाही, इतकेच नव्हेतर ७ वर्षांत या प्रकल्पांचा खर्च तब्बल ५ हजार कोटींवरून १२ हजार कोटीपर्यंत गेला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरहू मलनिःस्सारण प्रकल्पाची कामे शीघ्र गतीने हाती घेवून या मधील असलेले सर्व गुणदोष विनाविलंब दूर करून मलनिःस्सारण प्रकल्प लवकरात लवकर कार्यान्वित होण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) मुंबई मलनिःसारण प्रकल्प टप्पा-२ मधील प्राधान्य कामांमध्ये अंतर्भूत असलेली, मुंबई शहरात ७ ठिकाणी मलजल प्रक्रिया केंद्रांची दर्जोन्नती तसेच इतर कामे यासाठी सन २००७ मध्ये मॉट मॅकडोनाल्ड आणि आर.व्ही. अँडरसन या सल्लागारांची नियुक्ती करण्यात आली होती हे खरे आहे.

सदर प्रकल्पात मलजल शुध्दीकरण प्रक्रियेमध्ये फक्त प्रदुषण मंडळाच्या तत्कालीन मानांकनाची पूर्तता करणे अपेक्षित होते. सदर कामात मलजल १०० टक्के शुध्दीकरणाबाबतचे काम अंतर्भूत नव्हते.

(२) मुंबई मलनिःसारण प्रकल्पातील प्राधान्य कामाचे स्वरूप खालीलप्रमाणे आहे-

- कुलाबा, वरळी, बांद्रा, मालाड, भांडुप, वर्सोवा, घाटकोपर अशा सात ठिकाणी अस्तित्वात असलेल्या मलजल केंद्रांची प्रदुषण मंडळाच्या तत्कालिन मानकनांची दर्जोन्नती करणे.

- मलवाहिन्यांची क्षमता वाढविण्यासाठी मोठ्या आकाराच्या मलजल वाहिनी बोगदयांची मालाड व वर्सोवा क्षेत्रामध्ये निर्मिती करणे.
- एरंगळ येथील सागरी पातमुखाची निर्मिती करणे.
- मुंबई शहरातील विविध ठिकाणाच्या मलजल उदंचन केंद्राचे नुतनीकरण व मजबूतीकरण करणे.

वरील कामांचा अंदाजित खर्च सुमारे रू. ५४०० कोटी इतका आहे.

(३) आजपर्यंत एकाही प्रक्रिया केंद्राचे प्रत्यक्षात सुरु झाले नाही ही वस्तुस्थिती जरी खरी असली तरी सदर प्रक्रिया केंद्रांचे काम सल्लागाराने तयार केलेल्या कृती आराखड्यामुळे सुरु झाले नाही हे खरे नाही.

खालील कारणांमुळे एकही प्रक्रिया केंद्राचे काम प्रत्यक्षात सुरु होऊ शकले नाही:-

- जमिनीची उपलब्धता
- सीआरझेडच्या नियमांची पूर्तता
- मा. उच्च न्यायालयाची परवानगी
- कांदळवन व वन खात्याची परवानगी
- वेळोवेळी केंद्रीय पर्यावरण नियमक मंडळाची बदलणारी मानके

सल्लागारांनी २०२५ पर्यंतची लोकसंख्या विचारात घेवून मुंबई मलनिःसारण प्रचलन प्रकल्प कृती आराखडा केला होता. परंतु, मुंबई महानगरपालिकेच्या पाणी पुरवठ्याच्या बृहत् आराखड्यानुसार सन २०३१ पर्यंतची वाढणारी लोकसंख्या व त्यानुसार वाढणारा पाणीपुरवठा याचा विचार करण्यात आला आहे. त्या अनुषंगाने सांडपाण्यात होणारी संभाव्य वाढ व करावी लागणारी प्रक्रिया व तसेच प्रदुषण मानकात होणारी सुधारणा या प्रमाणे सुधारित प्रवाहानुसार सल्लागारांकडून आराखडा तयार करून घेण्यात आला होता.

मुंबई मलनिःसारण प्रकल्प प्राधान्य कामांचा सन २००१ च्या किंमतीवर आधारित खर्च अंदाजे रू. १८५१ कोटी इतका होता. सद्यःस्थितीत सदर कामांचा खर्च सुमारे रू. ५४०० कोटी इतका आहे.

केंद्रीय प्रदुषण नियंत्रक मंडळ यांनी, समुद्रात सोडल्या जाणाऱ्या या सांडपाण्याबाबतची उच्च दर्जाची मानके प्रस्तावली असून ती अंमलात आणणे बंधनकारक आहे. या सर्व कारणांमुळे कामांच्या व्याप्तीमध्ये बदल व खर्चवाढ अपेक्षित आहे.

(४) व (५) पर्यावरण मंत्रालयाने सुचविल्याप्रमाणे, बृहत् आराखडयामध्ये बदल करून टप्प्याटप्प्यात सुचविलेली कामे एकत्रित करावयाची आहेत. त्यामुळे मलजल प्रक्रिया केंद्राची प्रस्तावित कामे टप्प्याटप्प्याने न करता शीघ्र गतीने होण्यासाठी त्यांचे एकत्रीकरण करण्यात आले आहे.

तसेच, कमीत कमी जागेत बसण्यायोग्य अशा तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याबाबत पर्यावरण मंत्रालयाने सुचविले आहे. केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रक मंडळाची मानके वेळोवेळी बदलली असून सन २०१५ मध्ये ती अत्यंत कठोर करण्यात आली आहेत आणि ती पाळणे बंधनकारक आहे.

याअनुषंगाने ७ पैकी ६ मलजल प्रक्रिया केंद्राच्या कामांसाठी (मालाड व्यतिरिक्त) नवीन सल्लागार नेमण्याची प्रक्रिया पूर्ण झालेली आहे. सदर ६ मलजल प्रक्रिया केंद्रांच्या कामाबाबतची सद्यःस्थिती खालीलप्रमाणे आहे:-

- कुलाबा येथील मलनिःसारण केंद्राच्या दर्जोन्नतीच्या कामासाठीच्या निविदा मागविण्यात आल्या असून त्यांची छाननी सुरु आहे.
- भांडुप तसेच घाटकोपर येथील प्रस्तावित मलनिःसारण केंद्राच्या दर्जोन्नतीच्या कामासाठीच्या मसुदा निविदा तयार झाल्या असून त्यांची छाननी सुरु आहे.
- वरळी व वांद्रे येथे जागेची उपलब्धता कमी असली तरी याठिकाणी नवीन सीपीसीबी मानकाप्रमाणे, जरूर वाटल्यास बहुमजली मलजल प्रक्रिया केंद्र तयार करण्याविषयीची शक्यता व व्यवहार्यता तपासण्याची कार्यवाही सुरु आहे.
- वर्सावा येथे मसुदा निविदा तयार करण्याचे काम लवकरच सुरु होणार आहे.

मालाड येथील सीआरझेड/वन खात्यांचे ना-हरकत प्रमाणपत्र प्रलंबित असून मालाड प्रक्रिया केंद्रासाठी सल्लागारांची नेमणूक लवकरच करण्यात येत आहे.

**नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रात साथीच्या रोगाचे
रुग्णांमध्ये वाढ होत असल्याबाबत**

(१४) * ४३४६२ श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.सिध्दराम म्हेत्रे (अक्कलकोट), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.मधुकरराव चव्हाण (तुळजापूर), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रात वातावरणात होत असलेल्या बदलामुळे साथीच्या रोगांचे रुग्ण वाढले असून शहरातील महापालिकेच्या रुग्णालयात ४६ जणांवर डॅंग्यूवर उपचार सुरु असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर साथ आटोक्यात आणण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे आहे.

नाशिक महानगरपालिका क्षेत्रात माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये डॅंग्यू आजाराचे ५४ रुग्ण आढळून आलेले आहेत.

(२) सदर साथ आटोक्यात आणण्याबाबत महानगरपालिकेकडून खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात.

- महानगरपालिकेच्या सर्व रुग्णालये, दवाखाने, प्रसुतीगृहे इ.ठिकाणी सर्व प्रकारचा साथरोग संबंधीचा औषधसाठा उपलब्ध असून येणाऱ्या रुग्णांवर त्वरीत औषधोपचार करण्यात येतो.
- उद्रेकग्रस्त भागातील पडीक जागेतील रिकाम्या बाटल्या, नारळाच्या करवंट्या, टायर्स इ.साहित्य रिकामे करून आरोग्य शिक्षण देण्यात येते.
- डासोत्पत्ती स्थानात गप्पी मासे/अबेट टाकण्यात येतात.
- डॅंग्यू ताप सदृष व्यक्तींच्या परिसरात सर्वेक्षण करून संशयित रुग्णांचे रक्तजल नमुने घेवून सॅन्टीनल सेंटर, जिल्हा रुग्णालय, नाशिक येथे पुढील तपासणीकरीता पाठविण्यात येतात.

- आरोग्य कर्मचाऱ्यांमार्फत नागरिकांना आरोग्य शिक्षण देण्यात येते.
- डॅंग्यू व इतर साथीच्या रोगांबाबत विविध प्रसिध्दी माध्यमांद्वारे नागरिकांमध्ये जनजागृती करण्यात येते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

बावधन (ता.हवेली, जि.पुणे) येथील राम नदीच्या पात्रात व पात्रालगत बांधकाम व्यावसायिकांकडून भराव टाकला जात असल्याबाबत

(१५) * ३९९५० श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला) : सन्माननीय

मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्ह्यातील हवेली येथील बावधन, राम नदीच्या पात्रात व पात्रालगत याभागातील बांधकाम व्यावसायिकांकडून मोठ्या प्रमाणात राडारोडा व भराव टाकला जात असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नदीच्या पात्रालगत काही ठिकाणी वॉल कंपाऊंड टाकून नदीचा नैसर्गिक प्रवाह अडविण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, राम नदीचे अस्तित्व नाहीसे झाले असून, केवळ कागदोपत्री येथे नदी असल्याचे दिसत आहे. नदीच्या दोन्ही तीरावर बांधण्यात आलेल्या सिमेंटच्या भिंती आणि मोठ्या प्रमाणात टाकण्यात आलेल्या राडारोड्यामुळे नदीचे ओढ्यात रूपांतर झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

पुणे महानगरपालिका हद्दीतील भागातून वाहणाऱ्या राम नदी पात्रालगत राडारोडा व भराव टाकल्याचे निदर्शनास आल्यास पुणे महानगरपालिकेमार्फत टाकण्यात आलेला राडारोडा उचलण्यात येतो.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

बावधन (खुर्द) हे गाव पुणे महानगरपालिकेच्या हद्दीत येण्यापूर्वी सन.न. ६, डि.एस.के. रानवारा या गृहप्रकल्पामध्ये रामनदी पात्रालगत भिंत बांधण्यात आलेली आहे.

सदर भिंतीव्यतिरिक्त पुणे महानगरपालिका हद्दीतील बावधन (खु.) येथील रामनदी पात्रालगत संरक्षक भिंत आढळून येत नाही.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

(४) रामनदीच्या पात्रालगत होत असलेल्या बांधकामाच्या अनुषंगाने मे.राष्ट्रीय हरीत लवाद, पुणे यांच्याकडे याचिका क्रमांक ३९/२०१५ दाखल झालेली असून मे.राष्ट्रीय हरीत लवाद यांच्या आदेशानुसार राम नदीची पुररेषा निश्चितीचे काम पाटबंधारे विभागामार्फत डिसेंबर, २०१५ रोजी पूर्ण झालेले असून, जलसंपदा विभाग, जिल्हाधिकारी, पुणे भूमि अभिलेख विभाग, पुणे महानगरपालिका व पुणे महानगर प्रदेश क्षेत्र विकास प्राधिकरण यांच्यामार्फत संयुक्त सर्व्हेक्षण करण्यात आले आहे.

सर्व्हेक्षणानुसार ब्ल्यु लाईन मध्ये आढळून येणारे बांधकाम काढण्याची कार्यवाही करण्यात येणार असून, सदर पुररेषा निश्चितीनुसार या पुढे ब्ल्यु लाईन अंतर्गत कोणतीही बांधकाम परवानगी तसेच मोठी संरक्षक भिंत/सिमा भिंत बांधण्यास परवानगी देण्यात येणार नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यात अंमली पदार्थांच्या तस्करीसाठी महिलांचा
वापर करण्यात येत असल्याबाबत**

(१६) * ४४०७५ श्री.संजय पोटनीस (कलिना), श्री.सुनिल शिंदे (वरळी) :

सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात अंमली पदार्थांची तस्करी करण्यासाठी महिलांचा सर्रास वापर करून यासाठी सोशल नेटवर्कींग साईट, खास सांकेतिक भोषेचा (कोड वर्ड) वापर केला जात असल्याची माहिती माहे डिसेंबर, २०१५ दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गत वर्षी अंमली पदार्थ तस्करीच्या ५२० प्रकरणांची नोंद झाल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, अंमली पदार्थांच्या तस्करी प्रकरणी शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

अंमली पदार्थांच्या तस्करीबाबत महिला आरोपींविरोधात एकूण ५९ गुन्हे दाखल झालेले असून एकूण ६३ महिलांना अटक करण्यात आलेली आहे.

सन २०१५ मध्ये एकूण २४४ गुन्हे दाखल झालेले आहेत.

(३) अंमली पदार्थांच्या व्यापारावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी मुंबई शहर, नवी मुंबई, ठाणे शहर, नाशिक, नागपूर, औरंगाबाद येथे अंमली पदार्थ विरोधी कक्ष स्थापन करण्यात आलेला आहे. अंमली पदार्थ Online होणऱ्या व्यापारावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी व त्यास प्रतिबंध घालण्यासाठी शासन स्तरावरून पोलीस महासंचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई व संबंधित अधिकारी यांना सुचना देण्यात आलेल्या आहेत. अंमली पदार्थांच्या Internet किंवा सोशल मिडीयावरून होणाऱ्या गैरव्यापारावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी राज्यात प्रत्येक जिल्ह्यात सायबर क्राईम लॅब स्थापन करणे प्रस्तावित असून त्यादृष्टीने शासनस्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मैत्री सहकारी गृहनिर्माण संस्था मर्या. कालीना - सांताक्रूझ (पूर्व), मुंबई
या संस्थेच्या सदस्यांची पात्रता निश्चित करण्याबाबत

(१७) * ५०८१५ श्री.संजय शिरसाट (औरंगाबाद पश्चिम) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कालीना - सांताक्रूझ (पूर्व), मुंबई येथील मैत्री सहकारी गृहनिर्माण संस्था मर्या. मधील मंजूर ८४ सदस्यांपैकी काही सदस्यांची पात्रता अद्यापही महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरणाने निश्चित केलेली नाही, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर शासन निर्णयामध्ये "ज्या अधिकारी/कर्मचारी यांची किमान ५ वर्ष सेवा झालेली आहे अशा अधिकारी/कर्मचारी याला पात्र ठरविता येईल" असा स्पष्ट उल्लेख असतांना अधिकारी/कर्मचारी असा भेदभाव करून सदर शासन निर्णयाच्या तरतुदींचा भंग करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत, तसेच सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) मुख्य अधिकारी, मुंबई मंडळ यांच्या दि. २२.०९.२०१० च्या पत्रान्वये सदर ८४ व्यक्तींपैकी ६७ व्यक्तींनी मुंबई मंडळाकडे अर्ज सादर केले असून केवळ ५७ सभासदांच्या अर्जासोबत विहित कागदपत्रे असल्याने सदर ५७ सभासद पात्र होत आहेत असे शासनास कळविण्यात आले आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मरशिवणी तांडा अहमदपूर नगरपरिषदेच्या हद्दित समाविष्ट करण्याबाबत

(१८) * ५०७९९ श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), श्री.ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू (अचलपूर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अहमदपूर तालुक्यातील मरशिवणी तांडा गांव नगरपरिषद किंवा ग्रामपंचायत अशा कुठल्याही हद्दित नसल्याने नागरी सुविधेपासून तांडा वंचित झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मरशिवणी तांडा अहमदपूर नगरपरिषदेच्या हद्दित समाविष्ट करण्याचा परिपूर्ण प्रस्ताव विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांच्याकडून शासनास प्राप्त झाला आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व प्रकरणाची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) मरशिवणी तांडा हे गाव नगर परिषद किंवा ग्रामपंचायत यापैकी कुठल्याही हद्दित नाही, ही वस्तुस्थिती आहे.

(२), (३) व (४) हे खरे आहे.

मरशिवणी तांडा गाव अहमदपूर नगरपरिषदेमध्ये समाविष्ट करण्याच्या प्राप्त प्रस्तावाबाबत स्वयंस्पष्ट व परिपूर्ण प्रस्ताव सादर करणे बाबत जिल्हाधिकारी, लातूर यांना सुचित करण्यात आले आहे याबाबतचा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यावर नियमानुसार शिघ्रतेने यथोचित कार्यवाही करण्यात येईल.

**पंढरपूर (जि.सोलापूर) शहरातील अनेक रस्त्यावरील
खड्डे कायमस्वरूपी दुरुस्त करण्याबाबत**

(१९) * ४२१६५ श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पंढरपूर (जि.सोलापूर) शहरातील अनेक रस्त्यांवर मोठेमोठे खड्डे पडले असून सार्वजनिक बांधकाम विभागाने डांबरी रस्त्यावरील खड्डे कायमस्वरूपी दुरुस्त करण्याऐवजी तात्पुरती दुरुस्ती केल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रस्त्यांसाठी शासनाकडून मिळालेला २२ कोटी रुपये निधी पडून असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले तसेच हा निधी शहरातील रस्त्यांसाठी वापरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) पंढरपूर शहरातील ५ प्रमुख रस्ते सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या कार्यक्षेत्रात असून ते सर्व रस्ते वाहतुकीसाठी सुस्थितीत ठेवण्यात आले आहेत.

इतर रस्ते नगरपरिषदेच्या कार्यक्षेत्रात असून त्यावरील खड्डे बुजवून ते वाहतूकीसाठी सुस्थितीत करण्यात आले आहेत.

(२), (३) व (४) सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाभियान (राज्यस्तर) अंतर्गत पंढरपूर शहरातील वेगवेगळे ८ रस्ते करण्यासाठी ५२.६८ कोटी रुपयांचा प्रस्ताव शासनाने मंजूर केला असून त्यापैकी रु.२२.३८ कोटी रुपये निधी नगरपरिषदेस वितरीत करण्यात आला आहे.

सदर प्रकल्पाचे काम तातडीने पूर्ण करण्याच्या सूचना पंढरपूर नगरपरिषदेस देण्यात आल्या आहेत.

राज्यात विडी कामगार कल्याण मंडळ स्थापन करण्याबाबत

(२०) * ५०१६१ कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य) : सन्माननीय कामगार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात सोलापूरसह सुमारे ५ लाख विडी कामगार आहेत व त्यात ६० हजार महिला विडी वळण्याचे काम करित असल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर महिला कारखान्यातून कच्चा माल घेऊन घरी बसून विडी बनवित असल्याने शासन त्यांना कामगारांचा दर्जा देत नाही, त्यामुळे त्यांना कुठल्याही शासकीय योजनांचा लाभ मिळत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर महिलांना कामगारांचा दर्जा व विडी कामगारांना शासनाच्या विविध योजनांचा लाभ मिळण्यासाठी शासनाने विडी कामगार कल्याण मंडळ स्थापन करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) हे अंशतः खरे आहे. राज्यात सोलापूरसह सुमारे ५ लाख विडी कामगार आहेत हे खरे नाही. तथापि, महाराष्ट्र राज्यामध्ये एकूण ३४० विडी आस्थापनामध्ये ६,४९४ कारखाना कामगार तर ६९,२३९ घरखेप विडी कामगार असे एकूण ७५,७३३ एवढे विडी कामगार कार्यरत आहेत.

(२) हे खरे नाही. विडी व सिंगार कामगार अधिनियम, १९६६ च्या कलम २ (एफ) नुसार, घरखेप काम करणाऱ्या कामगारांचा कामगार या व्याख्येत समावेश आहे. घरी विडी बनवित असलेल्या कामगारांना ८ कामगार कायद्यांच्या तरतूदी लागू आहेत. यानुसार विडी कामगारांच्या हिताचे संरक्षण या कायद्याद्वारे होते. तसेच असंघटीत कामगारांसाठीची शासनाची जनश्री विमा योजना विडी कामगारांना देखील लागू आहे. विडी कामगारांसाठी केवळ स्वतंत्र अशा कल्याणकारी योजना लागू करण्यात आलेल्या नाहीत.

- (३) असंघटित कामगार सामाजिक सुरक्षा अधिनियम २००८ अनुसार असंघटित कामगारांसाठी महाराष्ट्र असंघटित कामगार सामाजिक सुरक्षा मंडळ स्थापन करण्याबाबतची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरु आहे. सदर मंडळामध्ये सर्व असंघटित कामगारांचा समावेश असणार आहे. विडी कामगारांसाठी स्वतंत्र असे कल्याणकारी मंडळ स्थापन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पाचगणी येथील (जि.सातारा) दांडेघर टोलनाक्यावर ठेकेदारांकडून
बेकायदेशीररित्या टोल वसुली होत असल्याबाबत**

- (२१) * ४३४५२ श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) पाचगणी येथील (जि.सातारा) दांडेघर टोलनाक्यावर ठेकेदारांकडून सहलीकरिता येणाऱ्या प्रत्येक विद्यार्थ्यांकडून २ रुपयांपेवजी २० रुपयांचा टोल बेकायदेशीर वसूल करित असल्याची बाब शासनाच्या तसेच जिल्हा प्रशासनाच्या निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत टोल ठेकेदाराच्या विरुद्ध पाचगणीच्या नगराध्यक्ष तसेच सामाजिक कार्यकर्त्यांनी मा.मुख्यमंत्री व जिल्हाधिकारी सातारा, यांच्याकडे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान तक्रारी केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत संबंधित ठेकेदारावर शासनाने कोणती तातडीची कारवाई केली आहे, असल्यास, कारवाईचे स्वरूप काय,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) होय.

सदर बाब पाचगणी गिरिस्थान नगरपरिषदेच्या निदर्शनास आली आहे.

(२) व (३) याबाबत प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने नगरपरिषदेने ठेकेदारास नोटीस बजावली असून त्यावर नियमानुसार कारवाई करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईतील मानखुर्द शिवाजी नगर, एम/पूर्व विभागातील रहिवाशांना
गैस्ट्रो, डेंगू, मलेरिया, टॉयफाईड, व इतर
विषाणूंची लागण झाल्याबाबत**

(२२) * ३९८२१ श्री.अब् आजमी (मानखुर्द शिवाजीनगर) : सन्माननीय
मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई उपनगरातील मानखुर्द शिवाजी नगर, एम/पूर्व विभागातील रहिवाशांना गैस्ट्रो, डेंगू, मलेरिया, टॉयफाईड व इतर विषाणूंची लागण झाल्याने रुग्णसंख्या वाढीस लागल्याची बाब स्थानिक संस्थेने माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान शासनाच्या आरोग्य विभागाच्या निदर्शनास आणली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने कोणती उपाययोजना तातडीने कार्यान्वित केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे कोणती ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) हे खरे नाही.

(२) सदर प्रकरणी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत पुढीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येतात :-

जलजन्य आजारासाठी करण्यात येणाऱ्या प्रतिबंधात्मक उपाययोजना

- एम/पूर्व विभागातील वैद्यकीय आरोग्य अधिकाऱ्यांच्या कार्यालयामार्फत पिण्याच्या पाण्याचे दैनंदिन सर्वेक्षण करण्यात येते.
- अयोग्य पाण्याच्या नमुन्या आढळलेल्या व जलजन्य आजाराच्या रुग्ण आढळलेल्या परिसराचे सर्वेक्षण करण्यात येते.

- सर्वेक्षण आढळलेल्या रुग्णांमध्ये शुष्कीकरण टाळण्याकरीता जलसंजिवनीचे वाटप करण्यात येते.
- आवश्यकतेनुसार रुग्णांना जवळच्या दवाखाना/रुग्णालयात पुढील उपचारासाठी संदर्भित करण्यात येते.
- पाणी उकळून व गाळून पिण्याबाबत जनजागृती करण्यात येते.
- पाण्याच्या अतिरिक्त शुध्दीकरणासाठी क्लोरीन गोळ्यांचे वाटप करण्यात येते.
- कनिष्ठ अन्वेषक (अन्ननाशक) व अनुज्ञापन विभाग यांच्यामार्फत संयुक्त कारवाई करून विभागातील पदपथावरील उघडे अन्नपदार्थ, जास्त पिकलेली फळे, धूळ व माश्या बसलेले अन्नपदार्थ व सरबतासारखी पेये नष्ट करण्यात येतात.

डेंग्यु

डेंग्यु आजाराच्या प्रतिबंध व नियंत्रणासाठी सन २०१५ मध्ये खालीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात आल्या :-

- किटकनियंत्रण विभागातर्फे डास प्रतिबंधक उपाययोजना व उच्चभ्रु वस्तीत विशेष उपाययोजना
- प्रशिक्षण व जनजागृती
- हाऊसिंग सोसायटीज व कामाच्या ठिकाणी विशेष उपाययोजना
- दैनंदिन तापाच्या रुग्णांचे व डेंग्यु सहवासिताचे सर्वेक्षण
- खाजगी वैद्यकीय व्यवसायीकाबरोबर समन्वय

मलेरिया

मलेरिया आजाराच्या नियंत्रणासाठी खालील प्रमाणे पाच सुत्री कार्यक्रम राबविण्यात येत आहे :-

- डास प्रतिबंधक उपाययोजना
- त्वरीत निदान व समूळ उपचार
- मायक्रोमॅपिंग आणि मायक्रोप्लॅनिंग
- मनपाच्या व इतर खात्यांशी समन्वय
- प्रशिक्षण व जनजागृती

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नवी मुंबई महानगरपालिका परिसरातील झोपडपट्टी
मधील शाळांमध्ये सोयीसुविधा पुरविण्याबाबत**

(२३) * ४८४२८ श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंणघाट), श्री.विजय काळे (शिवाजीनगर), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवी मुंबई महानगरपालिका हद्दीतील झोपडपट्टी परिसरातील २२०० विद्यार्थी असलेल्या तीन शाळांना स्वतंत्र इमारत नसल्यामुळे या शाळेतील विद्यार्थ्यांना पत्र्याची शेड, समाजमंदिर व झोपडपट्टी मध्ये शिक्षण घ्यावे लागत असल्याचे माहे फेब्रुवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महानगरपालिकेच्या मालमत्ता विभागाने शाळेच्या स्वतंत्र इमारतीच्या जागेसाठी एमआयडीसीकडे भूखंड मिळावा म्हणून मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, संत गाडगेबाबा नागरी स्वच्छता अभियानामध्ये दोन वेळा पुरस्कार मिळालेल्या नवी मुंबई महानगरपालिका परिसरातील झोपडपट्टी मधील शाळांमध्ये मोठ्याप्रमाणात घाणीचे साम्राज्य पसरल्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या व शिक्षकांच्या आरोग्यावर परिणाम होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी करून शाळांना स्वतंत्र इमारत मिळण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करीत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) व (२) होय, हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही,

या शाळा परिसरात स्वच्छता राखण्याच्या दृष्टीने नवी मुंबई महानगरपालिकेकडून आवश्यक उपाययोजना करण्यात येतात.

(४) व (५) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या अखत्यारीतील टि.टि.सी. औद्योगिक क्षेत्र, यादवनगर, ऐरोली येथील भुखंड प्राथमिक शाळेकरीता नवी मुंबई महानगरपालिकेस विनामुल्य उपलब्ध करून देण्याबाबत महापौर, नवी मुंबई महानगरपालिका यांनी केलेल्या विनंतीच्या अनुषंगाने उक्त बाब महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाच्या विचाराधीन आहे.

**पाम बीच मार्ग - वाशी टोलनाका - वाशी - कोपरखैरणे - घनसोली
- रबाळे - ऐरोली - दिघा या पर्यंतच्या नवीन रस्त्याचे
काम एमएमआरडीएमार्फत करण्याबाबत**

(२४) * ४०१५४ श्री.मनोहर भोईर (उरण), श्रीमती तृप्ती सावंत (वांद्रे पूर्व) :

सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवी मुंबई शहराची वाढती लोकसंख्या व दिवसेंदिवस वाढणारी वाहतूक कोंडी यावर उपाययोजना म्हणून पाम बीच मार्ग - वाशी टोलनाका - वाशी - कोपरखैरणे - घनसोली - रबाळे - ऐरोली - दिघा या पर्यंतच्या नवीन रस्त्याचे काम एमएमआरडीएमार्फत करण्याबाबत नवी मुंबई महानगरपालिकेने व स्थानिक खासदारांनी एमएमआरडीएचे अतिरिक्त आयुक्त यांना माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान त्यांची भेट घेऊन निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रस्ताव नवी मुंबई महानगरपालिकेने यापूर्वी सन २०१४ ला सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्रस्तावाच्या अनुषंगाने कोणता निर्णय घेण्यात आला आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) प्रश्न भाग १ मध्ये नमुद केलेल्या रस्त्याच्या मागणी संदर्भात मा.लोकसभा सदस्यांचे पत्र मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे प्राप्त झाले आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) सदर रस्त्याबाबतचा प्रस्ताव नवी मुंबई महानगरपालिकेकडून मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाकडे प्राप्त झाल्यावर पुढील कार्यवाही प्राधिकरणाकडून अपेक्षित आहे.

**सोलापूर महानगरपालिकेची मिळकत कराची
कोट्यवधीची थकबाकी असल्याबाबत**

(२५) * ५००८५ श्री.सुभाष देशमुख (सोलापूर दक्षिण) : सन्माननीय

मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर शहरातील एस. आर. पी. कॅम्प, एम. आय. डी. सी, रेल्वे विभाग, ग्रामीण पोलीस तसेच शहरातील कित्येक शिक्षण संस्था व मान्यवर व्यक्ती

यांचेकडे मनपा, सोलापूर यांची मिळकत कर तसेच इतर करांची कोट्यावधीची थकबाकी असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर थकबाकी वसूल करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही किंवा उपाय योजना केली अथवा करण्यात येत आहे,

(३) असल्यास, तसेच सोलापूर महानगरपालिका आर्थिक संकटात असून देखील इतकी थकबाकी असतानाही संबंधित थकबाकीदार तसेच वसुली करण्यास विलंब करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) व (३) सोलापूर महानगरपालिकेकडून थकबाकी वसूल करण्याबाबत संबंधित थकबाकीदार मिळकतदारांना जप्ती नोटीस देणे, मिळकतीची अटकावणी करणे, पाणी पुरवठा खंडीत करणे यास्वरूपाची कारवाई केलेली आहे. तसेच यापुढे थकबाकीदारांच्या मिळकतीचे जाहिर लिलाव करणेबाबतची कार्यवाही करण्यात येत आहे.

थकीत मालमत्ता कराच्या वसूलीमध्ये दिरंगाई करणा-या अधिकारी/कर्मचा-यांवर पुढीलप्रमाणे कारवाई केली आहे:-

१) इष्टांकानुसार वसूली केली नसलेल्या ६० कर्मचा-यांच्या वेतनवाढी रोखण्यात आल्या आहेत.

२) ३ वसुली कर्मचा-यांवर निलंबनाची कारवाई करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जळगाव महानगरपालिकेतील बालवाड्यांच्या पोषण
 आहाराच्या निविदा प्रक्रियेबाबत**

(२६) * ४२९९९ श्री.काशिराम पावरा (शिरपूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल), श्री.उन्मेश पाटील (चाळीसगाव) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जळगाव महानगरपालिकेच्या बालवाड्यांचा पोषण आहाराच्या निविदा

प्रक्रियेबाबत मा. पालकमंत्री यांनी पत्र देवून मागील सहा महिन्यापासून थांबवून ठेवली असल्याने येथील ३३ बालवाड्यांमधील सुमारे १६०१ विद्यार्थी आहारापासून वंचित असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर निविदा प्रक्रियेबाबत निर्णय घेवून येथील बालवाड्यांमधील विद्यार्थ्यांना पोषण आहार उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे अंशतः खरे आहे.

जळगाव महानगरपालिकेच्या बालवाड्यांचा पोषण आहाराच्या निविदा प्रक्रियेबाबत मा.पालकमंत्री महोदय यांना प्राप्त झालेल्या तक्रारीसंदर्भातील पत्र महानगरपालिकेस प्राप्त झाल्यानंतर त्याअनुषंगाने व इतर २ तक्रारीच्या अनुषंगाने महानगरपालिकेमार्फत चौकशी करण्यात आली.

चौकशीअंती यामध्ये कोणताही गैरप्रकार झाला नसल्याचे आढळून आल्यानंतर पुर्वीच्या निविदा धारकास दिनांक १३.१०.२०१५ रोजी कार्यादेश देण्यात आला असून, विद्यार्थ्यांना पोषण आहार सुरू करण्यात आला आहे. व तो आजतागायत सुरू आहे.

तथापि, महानगरपालिकेच्या बालवाड्यातील सुमारे १६०० विद्यार्थ्यांना दि.१.७.२०१५ ते १३.१०.२०१५ या कालावधीत पोषण आहार पुरविण्यात आला नाही, ही वस्तुस्थिती असून याबाबत संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांचेवर जबाबदारी निश्चित करून त्यांचेविरुद्ध शिस्तभंग विषयक कारवाई करण्याबाबत महानगरपालिकेस निर्देश देण्यात आले आहेत.

(२) विद्यार्थ्यांना पोषण आहार देण्यासंदर्भातील निविदा प्रक्रियेबाबत जळगाव महानगरपालिकेने कार्यवाही करून, पोषण आहार सुरू केला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे येथील इन्फोसेस कंपनीच्या आवारात महिलेवर झालेला बलात्कार

(२७) * ४९६४३ अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे येथील इन्फोसेस कंपनीच्या आवारातील कॅन्टीनमध्ये रोखपालाचे काम करणाऱ्या २५ वर्षीय विवाहीत महिलेवर कंपनीच्या स्वच्छतागृहात बलात्कार करून त्याचे भ्रमणदूरध्वनीवर फोटो काढून सोशल मिडीयावर टाकण्याची धमकी दिल्याची बाब दिनांक २९ डिसेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व इतक्या मोठ्या कंपनीमध्ये महिला कर्मचाऱ्यांची सुरक्षा धोक्यात आल्याप्रकरणी कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय.

(२) फिर्यादी महिला दि. २७.१२.२०१५ रोजी इन्फोसिस कंपनीचे इमारत क्र. १२ मधील लेडीज वॉशरूममध्ये गेल्या असता, आरोपी क्र. १ याने फिर्यादी महिलेवर बलात्कार केला व आरोपी क्र. २ याने त्याचेकडील मोबाईलद्वारे अशिल्ल फोटो काढून कोणास सांगितले तर फोटो पेपरमध्ये देईन अशी धमकी दिली असे दिलेल्या फिर्यादीवरून हिंगजवडी पोलीस स्टेशन येथे गु.र.नं. ३९६/२०१५ भा.दं.वि. कलम ३७६, ५०६, ३४ माहिती तंत्रज्ञान कायदा कलम ३७(ए) प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून, दोन्ही आरोपींना दि. २८.१२.२०१५ रोजी अटक करण्यात आले आहे. गुन्ह्याचा तपास सुरु आहे. वेळोवेळी बैठका घेवून कंपनीतील महिला कर्मचाऱ्यांचे सुरक्षिततेबाबत उपाय योजना करण्यासंदर्भात व्यवस्थापनास सूचना दिलेल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अमरावती शहरासह जिल्ह्यातील नागरिकांची लाइफ लाइन
ओरिएण्टल ट्रेडलिंक्स प्रा. लि.कंपनीने केलेली फसवणूक**

(२८) * ४८९६५ श्री.अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व), श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अमरावती शहरासह जिल्ह्यातील नागरिकांना सदस्य बनवून लोखो रुपयांची फसवणूक केल्याप्रकरणी लाइफ लाइन ओरिएण्टल ट्रेडलिंक्स प्रा.लि. कंपनीच्या २ सिनिअर मॅनेजर यांना आर्थिक गुन्हे शाखेने नागपूर येथून दिनांक १५ डिसेंबर, २०१५ रोजी अटक करून त्यांच्यावर गुन्हा दाखल केला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर कंपनीच्या पुणे, गोंदिया, नागपूर व नाशिक इत्यादी ठिकाणच्या कार्यालयातून कागदपत्रे व रोख रक्कम जप्त करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी पोलीसांचा तपास पूर्ण झाला आहे काय, असल्यास त्यामध्ये काय आढळून आले व त्यानुसार कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे आहे.

- (२) सदर कंपनीच्या पुणे, गोंदिया, नागपूर नाशिक इत्यादी ठिकाणच्या कार्यालयातून कागदपत्रे व रोख रक्कम जप्त करण्यात आलेली नाही.
- (३) दिनांक १५.१२.२०१५ रोजी फिर्यादीने केलेल्या तक्रारीवरून अमरावती येथील पोलीस स्टेशन कोतवाली येथे नागरिकांची लाखो रुपयाची फसवणूक केल्याप्रकरणी लाइफ लाइन ओरिएण्टल ट्रेडलिंक्स प्रा.लि. कंपनीच्या अध्यक्ष संचालक व २ पदाधिकारी यांचेविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला असून त्यांना अटक करण्यात आली आहे. उर्वरित ९ आरोपींनी अटकपूर्व जामीन प्राप्त केला आहे. सदर आरोपींविरुद्ध पोलीस स्टेशन सिटी कोतवाली येथे अप. क्र. ४०३/२०१५ भा.दं.वि. कलम ४२०,४६७,४६८,४७१,१२० सह कलम ४,५,५ (ए), ५(बी), ५(सी), ५, ६(२) दि. प्राईज चीट अॅक्ट, १९७८ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

सदर कंपनी दरमहा वेतन कमिशन देऊन विमा काढते असे आमिष दाखवून अमरावती शहरातील ग्रामीण भागातील अशिक्षित महिला व पुरुषांकडून पैसे गोळा करून नागरिकांची फसवणूक केल्याचे तपासात निष्पन्न झाले आहे. गुन्हा पोलीस तपासावर प्रलंबित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पुणे महानगरपालिकेच्या शिक्षण मंडळातील एलसीडी
टीव्ही वाटपात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(२९) * ४२५२४ श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पुणे महानगरपालिकेच्या शिक्षण मंडळातील एलसीडी टीव्ही वाटपात गैरव्यवहार झाल्याची चौकशी करण्याचा निर्णय मंडळाने घेतला असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर चौकशीत काय निष्पन्न झाले आहे व त्यानुसार दोषींवर कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय, हे खरे आहे.

पुणे महानगरपालिकेकडे प्राप्त तक्रारींच्या अनुषंगाने आयुक्त, पुणे महानगरपालिका, पुणे यांनी प्राथमिक शाळांत टी.व्ही. वाटपातील कथित गैरव्यवहाराबाबत चौकशी करण्याचे आदेश दिले आहेत.

(२) आयुक्त, पुणे महानगरपालिका, पुणे यांच्या आदेशानुसार चौकशीसाठी समिती नेमण्यात आली असून, सद्यःस्थितीत चौकशी सुरु आहे.

चौकशीतील निष्कर्षानुसार योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोरेगाव (प) मुंबई उपनगरातील पत्रावाला चाळीच्या पुनर्विकासाच्या
कामात झालेल्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याबाबत

(३०) * ४०२४२ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.प्रतापराव पाटील चिखलीकर (लोहा), श्री.संजय पोतनीस (कलिना), श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी), श्री.सुनिल शिंदे (वरळी), श्री.गुलाबराव पाटील (जळगाव ग्रामीण), श्री.रूपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) गोरेगाव (प) मुंबई उपनगरातील पत्रावाला चाळीतील ६७२ घरे सन २००८ मध्ये पुनर्विकासाच्या नावाखाली तोडण्यात आली असून सात वर्षांचा कालावधी लोटला तरी अद्यापही या चाळीचा पुनर्विकास झाला नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पुनर्विकासासाठी विकासकासोबत केलेल्या करारानुसार म्हाडाला मिळणारा हिस्सा, भाडेकरूंचे गाळे, पुनर्वसनाचे गाळे व विकासकाला मिळणारा हिस्सा याबाबत उल्लेख होता, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, विकासकाने अद्यापही येथील रहिवाशांना घरे दिलेली नाहीत करारप्रमाणे म्हाडाचा हिस्सा म्हाडास पुर्णपणे मिळाला नाही असे असतानाही विकासकाने आपल्या हिस्साची जागा सबलिज करून दुसऱ्या विकासकाला विकली, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या प्रकरणी झालेल्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याचे आदेश मा.गृहनिर्माण राज्यमंत्री यांनी दिनांक ३ जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या सुमारास देऊन १५ दिवसात अहवाल सादर करण्याचे आदेश दिले, हे खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, एक सदस्यीय चौकशी समितीने सादर केलेल्या अहवालातील निष्कर्षाचे थोडक्यात स्वरूप काय आहे, व त्यानुसार संबंधित विकासकावर कोणती कारवाई केली आहे तसेच रहिवाश्यांना तातडीने इमारतीत जागा देण्याच्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) संयुक्त पुनर्विकास योजनेतर्गत गोरेगाव येथील पत्राचाळ वसाहतीचा पुनर्विकास सुरु आहे व अद्याप पुनर्वसनाचे काम प्रगतीपथावर आहे.
(२) हे खरे आहे.

संस्था, विकासक व म्हाडा यांचेमध्ये त्रिपक्षीय करारनामा करण्यात आला असून त्यामध्ये भाडेकरू, विकासक व पुनर्वसनाचे गाळे म्हाडाला उपलब्ध होणार आहेत.

(३) संयुक्त पुनर्विकास योजनेतर्गत पुनर्वसनाचे काम पूर्ण झालेले नसून प्रगतीपथावर आहे आणि म्हाडा हिस्स्यांचे काम सुरु असून अद्याप पूर्ण झालेले नाही.

उपरोक्त योजनेतील जमिनीचा भाडेपट्टा झालेला नाही. संपूर्ण मालकी म्हाडाची आहे करिता उपरोक्त विक्री हिस्सा अन्य विकासकास सबलिज (उप भाडेपट्टा) करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) व (५) होय, हे खरे आहे.

प्रधान सचिव (गृहनिर्माण) यांनी त्यांच्या स्तरावर म्हाडा अधिकाऱ्यांशी बैठक घेण्यात आली असून योजनेतील आवश्यक माहिती सादर करण्याची सूचना त्या बैठकीत देण्यात आली. सदरहू प्रकरणी अंतीम निष्कर्ष काढण्यास काही कालावधी लागणार असल्याने मा.राज्यमंत्री (गृहनिर्माण) यांचेकडून अहवाल सादर करण्याकरिता १ महिन्याचा कालावधी वाढवण्यात आलेला आहे.

पुणे येथे चिटफंडाच्या माध्यमातून धिर कुरीज चिटफंड इंडिया लि.

यांनी अनेक गुंतवणूकदारांची फसवणूक केल्याबाबत

(३१) * ४३२०९ श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे येथे चिटफंडाच्या माध्यमातून अनेक गुंतवणूकदारांना अमिष दाखवून तब्बल २ कोटी ८६ लाख ५७ हजारांची फसवणूक केल्याने धिर कुरीज चिटफंड इंडिया लि. संघवी नगर, औंधच्या संचालकांना चतुःश्रृंगी पोलिस ठाण्यात दिनांक ८ डिसेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास अटक केल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, असल्यास, त्यात काय आढळून आले व त्यानुसार कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे तसेच गुंतवणूकदारांची रक्कम परत मिळण्याबाबत शासन स्तरावरून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) व (२) पुणे येथील धिर कुरीज चिटफंड इंडिया लि. व धिर कुरीज सर्व्हिसेस नावाचे चिटफंड ऑफीस औंध, पुणे येथे चालू करून गुंतवणूकदारांना चिटफंडमध्ये गुंतवणुक केल्यास चांगल्या परताव्याचे आमिष दाखवून त्यांचा विश्वास संपादन करून त्यांच्याकडून भिशी स्वरूपात, फिक्स डिपॉझिट स्वरूपात रकमा स्वीकारून फिर्यादी व गुंतवणूकदारांची रोख रु. ३,८१,५५,७६०/- ची फसवणूक केल्याचे निदर्शनास आले असून सदर प्रकरणी फिर्यादाने दिलेल्या फिर्यादीवरून चतुःश्रुंगी पोलीस स्टेशन, पुणे येथे दिनांक ६.१२.२०१५ रोजी गु.र. नं ३९२/२०१५ भां.दं.वि. कलम ४२०,४०६,३४ व महाराष्ट्र ठेवीदारांच्या हित संबधाचे संरक्षण अधिनियम कलम ३ व ४ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला असून एकूण ७ आरोपीपैकी २ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे. सातही आरोपीविरुद्ध मा.प्रथमवर्ग न्यायदंडाधिकारी , पुणे यांचे न्यायालयात दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले असून सदरचा गुन्हा न्यायप्रविष्ट आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोला येथील किडनी तस्करी प्रकरणाच्या चौकशीबाबत

(३२) * ४१५९३ श्री.धनजय (सुधीर) गाडगीळ (सांगली), श्री.रणधीर सावरकर (अकोला पूर्व), श्री.संतोष दानवे (भोकरदन) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला येथे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये निदर्शनास आलेल्या किडनी तस्करी प्रकरणातील किडनी प्रत्यारोपणाच्या काही शस्त्रक्रिया औरंगाबाद, नागपूर व सांगली जिल्हयातील नामांकीत हॉस्पिटलमध्ये करण्यात आल्याचे तसेच किडनी तस्करांचे आंतरराष्ट्रीय टोळी सोबत संबंध असल्याचे चौकशीत आढळून आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच सदर प्रकरणी अकोला शहरातील खदान पोलीस स्टेशनच्या अधिका-यांनी बनावट दस्तऐवज करणाऱ्या आरोपीस अटक करून दिनांक ७ फेब्रुवारी, २०१६ पर्यंत पोलीस कोठडी देण्यात आली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर किडनी तस्करी प्रकरणी शासनाने सखोल चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार दोषी व्यक्तींवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) अकोला येथे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये उघडकीस आलेल्या किडनी तस्करी प्रकरणातील प्रत्यारोपणाच्या काही शस्त्रक्रीया औरंगाबाद, पुणे जिल्ह्यातील नामांकित हॉस्पिटलमध्ये करण्यात आल्याचे तपासात निष्पन्न झाले आहे. किडनी तस्कराचे आंतरराष्ट्रीय टोळी सोबत संबंध असल्याचे चौकशीत काय आढळून आले नाही.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) यासंदर्भात सखोल चौकशी करण्यात आली असून अकोला जिल्ह्यात दोन गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत. त्यापैकी पोलीस स्टेशन डाबकी रोड, अकोला अप.क्र. १३४/१५, भा.दं.वि. कलम ३७०,४१७,४१९,४२०,४६८,४७१,३४ सह कलम महाराष्ट्र सावकारी अधिनियम २०१४ कलम ३९,४५,४६ गुन्ह्यांमध्ये ७ आरोपीविरुद्ध दोषारोप पत्र विशेष न्यायालयात सादर करण्यात आले आहे.

तसेच पोलीस स्टेशन जुने शहर येथील अप. क्र. १७६/१५, भा.दं.वि. कलम ४१७,४२०,४६५,४६८,४७१,३७० चा गुन्हा पोलीस अधिक्षक, राज्य गुन्हे अन्वेषण विभाग, अमरावती यांचेकडे वर्ग करण्यात आला असून गुन्हा तपासावर आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**निगडेवाडी (जि.कोल्हापूर) परिसरात गॅस सिलिंडरचा स्फोट
होऊन नऊ जण गंभीर जखमी झाल्याबाबत**

(३३) * ४६२९६ श्री.उल्हास पाटील (शिरोळ), श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) निगडेवाडी (जि.कोल्हापूर) परिसरात माहे डिसेंबर, २०१५ च्या शेवटच्या आठवड्यात गॅस सिलिंडरचा स्फोट होऊन नऊ जण गंभीर जखमी झाले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, स्वयंपाकाच्या गॅसचा वापर रिक्षा, मारुती कार, व्हॅन व इतर वाहनांत मोठ्या प्रमाणात होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी अनधिकृतरित्या गॅस भरणा करणा-या सेंटरवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय.

प्रश्नात नमुद घटना दि.२४/१२/१५ रोजी घडली त्यात ८ लोक गंभीर जखमी झाले व रुपये ३,६२,०००/- चे नुकसान झालेल्याबाबत ३ आरोपीविरुद्ध गांधी नगर पोलीस ठाणे येथे गु.र.नं. ११०/१५ जीवनावश्यक वस्तुचा अधिनियम १९५५ कलम ३, ७ सह भा.दं.वि. कलम ३०८, ३३८, २८६, ४२७, ३४ प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

(२) व (३) कोल्हापूर जिल्ह्यामध्ये रिक्षा, मारुती कार, व्हॅन व इतर वाहनात बेकायदेशीर स्वयंपाकाचा गॅस भरत असताना आढळून आलेबाबत सन २०१५ मध्ये ८ गुन्हे दाखल करून तपासाअंती गुन्हे न्यायप्रविष्ट करण्यात आलेले आहेत.

सन २०१६ माहे फेब्रुवारी अखेर अशा प्रकारचे दोन गुन्हे दाखल करून १ गुन्ह्यात आरोपीविरुद्ध न्यायालयात दोषारोपपत्र दाखल केले असून १ गुन्ह्याचा तपास सुरु आहे.

(४) विलंब झालेली नाही.

पुणे शिक्षण मंडळाने स्वेटर खरेदीत केलेल्या नुकसानीबाबत

(३४) * ४९३४० श्री.योगेश टिळेकर (हडपसर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे शिक्षण मंडळाने पहिली ते सातवीच्या विद्यार्थ्यांसाठी माहे ऑक्टोबर, २०१५ मध्ये करण्यात आलेल्या स्वेटर खरेदीत पालिकेचे सुमारे ३२ लाख रुपयांचे नुकसान झाल्याचे माहे डिसेंबर २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार सदर स्वेटर खरेदीस जबबादार असणाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) व (२) सदर प्रकरणी सखोल चौकशी करून अहवाल सादर करण्याबाबत आयुक्त, पुणे महानगरपालिका यांना कळविण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद जिल्ह्यातील सिद्धार्थ उद्यानाच्या प्राणी संग्रहालयातील

रॉयल बॅंगॉल टायगरचा संशयास्पद मृत्यू

(३५) * ४२१५५ श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्ह्यातील सिद्धार्थ उद्यानाच्या प्राणी संग्रहालयातील १८ वर्षीय रॉयल बॅंगॉल टायगरचा संशयास्पद मृत्यू झाल्याचे दिनांक २० जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर घटनेची चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार उक्त प्रकरणातील दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) अद्याप कोणतीच कारवाई केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) वाघाचा संशयास्पद मृत्यू झाला हे खरे नाही.

तथापि सिद्धार्थ उद्यानातील प्राणी संग्रहालयातील एका वाघाचा मृत्यू झाला आहे व प्रथमदर्शनी वाघाचा मृत्यू हा वृद्धापकाळाने झाल्याचा निष्कर्ष पशुसंवर्धन विकास विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी काढला आहे.

(२) व (३) मृत वाघाचे शवविच्छेदन पशुसंवर्धन विकास विभागाच्या अधिकाऱ्यांनी वन विभागाच्या अधिकाऱ्यांच्या समक्ष करण्यात आले आहे व मृत वाघाच्या शरीरातील अवयवाचे नमुने पशुसंवर्धन विभागाच्या रोग अन्वेषण प्रयोग शाळेकडे तपासणीसाठी पाठविण्यात आले आहेत.

(४) सद्यःस्थितीत कार्यवाहीची प्रश्न उद्भवत नाही.

केंद्र सरकारच्या 'अमृत' योजनेबाबत

(३६) * ३९७४६ श्री.सुरेश हाळवणकर (इचलकरंजी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अर्जुन खोतकर (जालना), श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी), श्री.जयप्रकाश मुंदडा (बसमत), डॉ.शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा), श्री.प्रकाश सुर्वे (मागाठाणे), डॉ.राहुल पाटील (परभणी), श्री.नारायण पाटील (करमाळा) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र सरकारच्या 'अमृत' योजनेअंतर्गत या शहरी भागासाठी असलेल्या योजनेत निवडलेल्या राज्यातील ४३ शहरांमध्ये पाणीपुरवठा योजनांना सौर उर्जेचा आधार मिळणार असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या योजनेतील शहरांना पाणीपुरवठा प्रकल्प अहवाल तयार करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) अद्याप कार्यवाही केली नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) अंशतः खरे आहे.

केंद्र शासनाच्या अमृत अभियानांतर्गत ४३ शहरांपैकी सन २०१५-१६ च्या कृती आराखड्यात २१ शहरांच्या पाणीपुरवठा योजनांना मान्यता प्राप्त झाली आहे.

सदर २१ प्रकल्पापैकी ६ योजनांमध्ये सौर उर्जेच्या प्रस्तावांचा समावेश आहे.

(२) या योजनेत समाविष्ट पाणीपुरवठा योजनांचे प्रकल्प अहवाल तयार करण्याची कार्यवाही अंतिम टप्प्यात आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील चेंबूर वसाहत जीवन संग्राम नगर येथे

वृध्देचा गळा चिरून केलेली हत्या

(३७) * ४३७०७ श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.राहुल जगताप (श्रीगांदा), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील चेंबूर वसाहत जीवन संग्राम नगर येथे भाड्याच्या घरात राहणा-या

७० वर्षीय वृद्ध महिलेचा अमली पदार्थाच्या व्यसनासाठी ३२ वर्षीय तरुणाने गळा चिरून हत्या केल्याचे दिनांक १ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनसार कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) व (२) होय.

सदर प्रकरणी एका आरोपीस अटक करण्यात आली असून त्याच्याविरुद्ध आर.सी.एफ. पोलीस ठाणे, चेंबूर येथे गु.र.क्र. ३२०/२०१५ भा.दं.वि. कलम ३०२ ४५२ अन्वये गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे.

न्यायालयात दोषारोपपत्र दाखल करण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**टाटा रुग्णालयामध्ये कर्करोगावर उपचार घेण्यासाठी येणा-या
रुग्णांच्या निवा-याची व्यवस्था करण्याबाबत**

(३८) * ४०००७ श्री.पराग अळवणी (विलेपार्ले), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.डि मल्लीकार्जून रेड्डी (रामटेक), श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील परेल विभागातील टाटा रुग्णालयामध्ये कर्करोगावर उपचार घेण्यासाठी आजारी वडीलासोबत आलेल्या ३ वर्षांच्या मुलीचा थंडीच्या कडाक्यामुळे मृत्यू झाल्याचे दिनांक ६ जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपचारासाठी आलेले सदर कुटुंब हे अर्धउघड्या झोपडीमध्ये राहत असल्याने या मुलीचा मृत्यू झाल्याचे निष्पन्न झाले, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदर रुग्णालयामध्ये दाखल होण्याकरिता अशा अनेक रुग्णांना रुग्णालयाच्या बाहेर दिवसेंदिवस राहून प्रतीक्षा करावी लागत असल्याने रुग्णालयावरील हा रुग्णांचा भार कमी करण्यासाठी तसेच रुग्णांवर वेळीच उपचार होण्यासाठी कर्करोग रुग्णांसाठी मुंबई उपनगरात मोक्याच्या ठिकाणी अतिरिक्त रुग्णालय उभारण्यासंदर्भात तसेच, टाटा रुग्णालयामध्ये कर्करोगावर उपचार घेण्यासाठी येणा-या परंतु निवारा नसलेल्या रुग्णांच्या नातेवाईकांच्या निवा-याची व्यवस्था करण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे नाही.

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या मृत्यू नोंदणीनुसार, दि. ६ जानेवारी, २०१५ रोजी टाटा रुग्णालयामध्ये उपचार घेण्यासाठी आजारी वडिलांसोबत आलेल्या ३ वर्षांच्या मुलीचा थंडीच्या कडाक्यामुळे मृत्यू झाल्याची नोंद नाही.

तथापि, बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या मृत्यू नोंदणीनुसार, दि. ६ जानेवारी, २०१५ रोजी जुनी बीडीडी चाळ नं. १, महात्मा फुले रोड, दादर येथील पाच वर्षांखालील लहान मुलीच्या मृत्यूची नोंद झाली आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) कर्करोग निवारणासाठी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या नायर रुग्णालय येथे ७५ खाटांचा रेडिएशन ऑन्कोलॉजी विभाग कार्यरत आहे. तसेच सायन रुग्णालय येथे कर्करोग रुग्णांसाठी बाह्यरोग विभाग व उपचार (किमोथॅरेपी) पध्दती कार्यरत आहे.

याशिवाय भांडुप येथे सुपर स्पेशलिटी रुग्णालय उभारण्यासंदर्भात महापालिकेमार्फत प्रक्रिया सुरु आहे. या रुग्णालयात इतर विशेष उपचारांसमवेत कर्करोगग्रस्त रुग्णांवर उपचारांची सुविधा उपलब्ध असेल.

टाटा रुग्णालयामध्ये कर्करोगावर उपचार घेण्यासाठी येणाऱ्या परंतु निवारा नसलेल्या रुग्णांच्या नातेवाईकांच्या निवाऱ्याची व्यवस्था करण्याची तरतूद बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडे नसली तरी काही अशासकीय संस्था याबाबत पुढाकार घेतात.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नवी मुंबई येथील मरिन सेंटर या खाजगी संस्थेचा कारभाराबाबत

(३९) * ४६१३७ श्री.विकास कुंभारे (नागपूर मध्य), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्रीमती देवयानी फरांदे (नाशिक मध्य), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.नरहरी झिरवाळ (दिंडोरी), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नवी मुंबई येथील मरिन सेंटर ही इमारत बेकायदेशीर असल्याची तक्रार प्रहार विद्यार्थी संघटनेने माहे जुलै, २०१५ मध्ये केली होती, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याच इमारतीत मरिन सेंटर या संस्थेतर्फे मागील अनेक वर्षे जहाजांवर काम करू इच्छिणाऱ्या उमेदवारांना ए.के. ४७ आणि एस.एल.आर सारख्या कायद्याने बंदी असलेल्या शस्त्रास्त्रांचे प्रशिक्षण व बोगस प्रमाणपत्र दिले जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या इमारतीकरीता बांधकाम व भोगवटा प्रमाणपत्र नसल्याने या बेकायदेशीर ठरलेल्या या इमारतीवर कारवाई करण्यास नवी मुंबई महापालिका व सिडको यांच्याकडून टाळाटाळ केली जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, या बेकायदेशीर इमारतीवर महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना कायदा १९६६ नुसार मरिन सेंटर आणि क्लब मालकावर फौजदारी गुन्हे दाखल करणेबाबत कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय.

(२) होय, हे खरे आहे.

एके-४७ व एस.एल.आर. यासारख्या कायद्याने बंदी असलेल्या शस्त्रास्त्रांचे प्रशिक्षण घेतल्याचे बोगस प्रमाणपत्र उमेदवारांना देऊन फसवणूक केल्याबाबत कळंबोली पोलीस स्थानकात संबंधितांविरोधात भारतीय दंड विधानाच्या कलम ४२० खाली गुन्हा दाखल केला असून सद्यःस्थितीत दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले आहे.

(३) हे खरे नाही.

नवी मुंबई महानगरपालिकेने या अनधिकृत बांधकामाविरुद्ध महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ५३(१) अंतर्गत नोटीस बजावली आहे. मात्र अनधिकृत बांधकामधारकाने दिवाणी न्यायालय, कनिष्ठ स्तर, वाशी येथे दाखल केलेल्या दिवाणी दाव्याच्या अनुषंगाने मा.न्यायालयाने या बांधकामावरील कारवाईस मनाई आदेश पारित केला आहे.

(४) व (५) या अनधिकृत इमारतीच्या बाबतीत नवी मुंबई महानगरपालिकेने पुढीलप्रमाणे कारवाई केली आहे :-

- महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ५३(१) अंतर्गत दि. १५/०८/२००६ रोजी नोटीस बजावली.
- सदर इमारतीच्या निष्कासनासाठी विभाग अधिकारी, वाशी यांच्याकडून दि. १५/१०/२०१५ रोजी २४ तास मुदतीचे पत्र देण्यात आले.
- मरिन सेंटर आणि क्लबच्या मालकावर महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ च्या कलम ५२ व ५३ अन्वये वाशी पोलीस स्थानकात दि. १३/०१/२०१६ रोजी फौजदारी गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

तथापि सदर बांधकामावरील कारवाईस सद्यःस्थितीत न्यायालयाने मनाई आदेश जारी केला आहे.

**कोल्हापूर येथील लाईन बझार कचरा प्रक्रिया केंद्राला लागलेल्या
आगीमुळे नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात आल्याबाबत**

- (४०) * ५१६५५ श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी), श्री.उल्हास पाटील (शिरोळ) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) कोल्हापूर येथील लाईन बझार कचरा प्रक्रिया केंद्राला आग लागल्याने परिसरामध्ये प्रचंड धुरामुळे नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात आल्याचे दिनांक १२ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
  - (२) असल्यास, नागरिकांच्या आरोग्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
  - (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत व याबाबत सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) हे अंशतः खरे आहे.

कोल्हापूर महानगरपालिका क्षेत्रातील लाईन बझार जवळील कचरा प्रक्रिया केंद्रात टाकण्यात आलेल्या कचऱ्याला दि. १२/२/२०१६ रोजी लागलेल्या आगीबाबत तातडीने उपाययोजना करून कोल्हापूर महानगरपालिकेने त्याच दिवशी आग आटोक्यात आणली. त्यामुळे नागरीकांचे आरोग्य धोक्यात आल्याची बाब निदर्शनास आली नाही.

(२) आगीमुळे वा धुरामुळे नागरीकांच्या आरोग्यास विघातक परिस्थिती निर्माण होऊ नये म्हणून याठिकाणी एक वॉटर प्रेशर पंप व २ पाणी टँकर कायम स्वरुपी उपलब्ध करण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईसह एमएमआरडीए प्राधिकरणातील क्षेत्रात बिल्डरांकडून ग्राहकांची फसवणूक टाळण्यासाठी गृहनिर्माण प्राधिकरण स्थापन करण्याबाबत

(४१) * ४४९८१ श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी), श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारवी) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईसह एमएमआरडीए प्राधिकरणातील क्षेत्रात बिल्डरांकडून ग्राहकांची मोठ्या प्रमाणात फसवणूक होत आहे, प्रकल्पाची जाहिरात करतील त्याप्रमाणे ग्राहकांना सुविधा, कार्पेट क्षेत्रानुसार घराची विक्री, तसेच वेळेत प्रकल्प पूर्ण करून ग्राहकांना घर देतात की नाही यावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी गृहनिर्माण प्राधिकरण स्थापन करण्यात येणार असल्याचे मा.मुख्यमंत्री यांनी माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान घोषणा केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने गृहनिर्माण प्राधिकरण स्थापन करण्यासाठी काही कालमर्यादा निश्चित केली आहे काय, असल्यास गृहनिर्माण प्राधिकरण कधी पासून अमंलात येणार आहे, त्याचा तपशिल काय,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) महाराष्ट्र गृहनिर्माण (नियमन व विकास) अधिनियम, २०१२ अन्वये महाराष्ट्र गृहनिर्माण नियामक प्राधिकरणाची स्थापना करण्याच्या दृष्टीने महाराष्ट्र गृहनिर्माण (नियमन व विकास) (सर्वसाधारण) नियम अंतिम करण्यात आले असून त्याची अधिसूचना काढण्यात येत आहे. यानंतर गृहनिर्माण नियामक प्राधिकरणाची स्थापना करण्याच्या दृष्टीने कार्यवाही करण्यात येईल.

सांगली शहरात शेळीपालन व्यवसायाच्या नावाखाली कोट्यवधी रुपयांची फसवणूक करण्यात आल्याबाबत

(४२) * ५१००३ श्री.अनिल बाबर (खानापूर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली शहरात शेळीपालन व्यवसायाच्या नावाखाली कोट्यवधी रुपयांची फसवणूक करणा-या कंपनीविरुद्ध गुंतवणूकदारांच्या फोरमने व गुंतवणूकदारांनी माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान सांगली पोलीसात तक्रारी केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कंपनीविरुद्ध कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) जागृती अँगो फुड्स शेळीपालन संस्थेने कबुल केल्या प्रमाणे रक्कम दिली नाही म्हणून सदर कंपनी विरुद्ध फसवणुक केल्याबाबत एका गुंतवणुकदाराने दिलेल्या फिर्यादीवरून दि. ०९/०३/२०१६ रोजी विश्रामबाग पोलीस ठाणे, सांगली येथे गु.र.नं. ३६/२०१६, भा.दं.वि. कलम ४२०, ३४ प्रमाणे गुन्हा दाखल आहे.

(२) जागृती अँगो फुड्स व शेळीपालन संस्थेने सन २०१४ मध्ये जाहिरात दिली होती. त्यानुसार शेळीपालन योजनेत रु. ५,०००/- ची गुंतवणुक केल्यास १४ महिन्यांनंतर रु. ४,०००/- प्रमाणे ७० महिन्यापर्यंत रु. २०,०००/- परतावा मिळेल

अशा योजनेमध्ये फिर्यादीने जुलै, १५ मध्ये परतावा घेण्यासाठी नमूद कंपनीचे कार्यालयात गेले असता, सदर कार्यालयाला कुलुप लावलेले होते. त्यानंतर पैसे परत मिळतील याची वाट पाहत शेवटी त्यांनी वर नमूद फिर्याद केली आहे. दाखल गुन्ह्यातील आरोपींचा शोध घेण्यात येत असून गुन्ह्याचा तपास सुरु आहे.

(३) विलंब झालेला नाही.

**राज्य सुरक्षा महामंडळामध्ये नोकरीचे आमिष दाखवून
तरुणांची फसवणूक केल्याबाबत**

(४३) * ४०४७५ श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.नितेश राणे (कणकवली), श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बृहन्मुंबई व ठाणे सुरक्षारक्षक मंडळाच्या नवी मुंबई मधील सानपाडा येथील मुख्य कार्यालयातून सुरक्षा महामंडळामध्ये नोकरी देण्याचे आमिष दाखवून फसवणूक करणारे रॅकेट कार्यरत असून २५ ते ४० तरुणांची अंदाजे १२ ते २० लाखापर्यंत फसवणूक केल्याचे माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी तरुणांना खोटी नियुक्ती पत्रे देवून शासकीय, निमशासकीय कार्यालयामध्ये सुरक्षेसाठी तैनात करून ५ महिने काम केल्यानंतर बोर्डांने ही नियुक्ती पत्रे व सर्व कागदपत्रे बोगस असल्याचे सांगितले असल्याने सदर तरुण सानपाडा पोलीस स्टेशनमध्ये गेले असता पोलीसांनी तक्रार नोंदवून घेतली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर बोगस भरती प्रक्रियेमध्ये सुरक्षा मंडळाचे अधिकारी असल्याचा संशय येत असून याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार दोषीविरुद्ध कोणती कारवाई केली तसेच फसवणूक झालेल्या तरुणांचे पैसे परत मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) व (२) सुरक्षा रक्षक मंडळ, मुंबई व ठाणे यांचे सानपाडा, नवी मुंबई येथील मुख्य कार्यालयात सुरक्षा रक्षक म्हणून काम करणाऱ्या इसमाने ९ तरुणांना सुरक्षारक्षकांचे नोकरी देतो म्हणून त्यांच्याकडून एकुण रक्कम रु. ४,३०,०००/- स्वीकारले व सुरक्षा रक्षक मंडळ व बृहन्मुंबई ठाणे जिल्हा यांचे नावे बनावट नियुक्ती पत्र, तयार करून सुरक्षा रक्षक कार्यालय, नानावटी रुग्णालय, विलेपार्ले (प.) मुंबई येथे सादर करून नमुद नऊ इसमांना कामास ठेवून त्यांची फसवणुक केल्यामुळे दि.०५/०१/२०१६ रोजी सांताक्रुझ पोलीस ठाणे, मुंबई येथे गुन्हा नोंद क्र.१०/२०१६, कलम - ४२०, ४६५, ४६७, ४६८, ४७१ अन्वये नोंद करण्यात आला आहे.

तसेच दि.१३/०२/२०१५, रोजी ओशिवरा पोलीस ठाणे, मुंबई येथे राज्य सुरक्षा मंडळा मध्ये सुरक्षारक्षक या पदावर नोकरीस लावतो, असे सांगून महाराष्ट्र राज्य, सुरक्षा मंडळ आणि जनरल कामगार युनियनचे (रजिस्टर) मुख्यतयारपत्र असलेले बनावट नियुक्तीपत्र तयार करून त्यावर बनावट स्वाक्षरी करून फिर्यादी व इतर साक्षीदारांकडून रोख रक्कम रु. ४८,०००/- (अठ्ठेचाळीस हजार रुपये), घेऊन माहे २०१४ ते दि.१३/०२/१५, या कालावधीत फसवणुक केल्याबाबत गुन्हा नोंद क्र.५७/२०१५, कलम ४२०, ४६७, ४७१, ३४ भा.दं.वि. अन्वये दाखल करण्यात आलेला आहे.

सदर तरुण सानपाडा पो.स्टे.मध्ये गेले असता पोलीसांनी तक्रार नोंदवून घेतली नाही, हे खरे नाही. नमुद फसवणुकीचा प्रकार इतरत्र घडलेले असल्याने संबंधीत तक्रारदारांना संबंधीत पोलीस ठाणेस दाद मागणेबाबत दिनांक २२.१२.२०१५ रोजी समजपत्र देण्यात आलेले होते.

(३) व (४) ओशिवारा पो.स्टे. येथे दाखल उपरोक्त गुन्ह्यात तीन आरोपींना अटक करण्यात आलेली असून सदर प्रकरणी न्यायालयात दि.१९/१०/२०१५ रोजी न्यायालयात दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आलेले असून सदरचा गुन्हा न्यायप्रविष्ट आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई शहर आणि उपनगरातील ३४ अग्निशमन केंद्रात कार्यरत जवान आणि अधिकाऱ्यांना कमी दर्जाचे साहित्य पुरविले जात असल्याबाबत

(४४) * ४२३४१ अॅड.के.सी.पाडवी (अक्कलकुवा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबई शहर आणि उपनगरातील ३४ अग्निशमन केंद्रात कार्यरत असलेल्या सुमारे ३ हजार जवानांना आणि अधिकाऱ्यांना कमी अग्निविरोधी सुट, गैरसोयीचे हेल्मेट, कमी प्रतीच्या चामड्याचे वापर केलेले ग्लोव्हज आणि वजनदार बूट घालुन आगीशी मुकाबला करावा लागत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, ब्रिटन व जर्मनीतील कंपन्यांची उत्पादने दाखवून प्रत्यक्षात चीनी बनावटीच्या वस्तू व कमी दर्जाचे सुरक्षा साधने वापरून अग्निशमन जवानांना काम करावे लागत असल्याने त्यांच्या जीवाला धोका असल्याचे लक्षात घेता शासनाने कोणती आवश्यक कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे नाही.

(२) सन २०१० मध्ये बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत अग्निशमन दलातील जवानांकरिता पर्सनल प्रोटेक्टिव्ह इक्विपमेंट (पी.पी.ई.) संच खरेदी करण्यात आले होते.

सदर पर्सनल प्रोटेक्टिव्ह इक्विपमेंट (पी.पी.ई.) संच हे आंतरराष्ट्रीय मानकावर आधारीत होते व ते शासन मान्यताप्राप्त प्रयोगशाळेतून तपासून घेण्यात आलेले होते. त्यामुळे, अग्निशमन जवानांना काम करताना या सुरक्षा साधनांमुळे कोणत्याही प्रकारचा धोका झालेला नाही.

त्याचप्रमाणे, अग्निशमन दलातील सर्व जवानांना नवीन सुरक्षा साधने (पी.पी.ई.) देण्याकरिता बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत कार्यवाही सुरु असून सदर साधने त्यांना लवकरच देण्यात येतील.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वांद्रे (पूर्व) येथील गांधी नगरात आरक्षित भूखंडावर
एमआयजी क्लबने बांधकाम केल्याबाबत**

(४५) * ४६२०२ श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री.बाळासाहेब सानप
(नाशिक पूर्व) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई वांद्रे-कुर्ला संकुलातील शिक्षण संस्था असल्याचे भासवून मुंबई क्रिकेट असोसिएशन रिक्रेशन सेंटर, या संस्थेने बेकायदा मंजूरी मिळविलेल्या १३ एकरच्या भूखंडावर अटीचा व शर्तीचा सर्सास भंग करून व्यापारी वापर केला असल्याने, सदरहू भूखंडाचा करार त्वरीत रद्द करून भूखंड ताब्यात घेण्याची मागणी लोकप्रतिनिधींनी मा.मुख्यमंत्री, मुख्य सचिव, आयुक्त, बृमुंमपा यांचेकडे निवेदनाद्वारे केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एम.आय.जी क्रिकेट क्लबला प्राधिकरणाच्या ठरावाने दिलेल्या किंमतीबाबत मुंबई लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाकडून सुरु असलेली उघड चौकशी पूर्ण झाली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत, त्यानुसार शिक्षणासाठी राखीव असलेल्या भूखंडाचा गैरवापर तसेच भूखंड हस्तांतरण करारातील अटीचे उल्लंघन केले असल्याने, सदरहू भूखंड त्वरीत ताब्यात घेण्याच्या दृष्टीने शासनातर्फे कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय. मुंबई क्रिकेट असोसिएशन यांना मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणा मार्फत वितरीत करण्यात आलेला वांद्रे-कुर्ला संकुलातील भूखंड हा "मनोरंजनाच्या मैदानासाठी" आरक्षित भूखंड असून त्यांना इनडोअर क्रिकेट अॅकेडमी या प्रयोजनार्थ वितरीत करण्यात आला आहे. एमसीए यांचेद्वारे त्यांना वितरीत केलेल्या भूखंडाचा व्यावसायिक वापर होत असल्याबाबत तसेच, इतर अटी व शर्तीचा भंग झाल्याबाबत तक्रारी प्राप्त झाल्या असून, त्यासंदर्भात प्राधिकरणाने या आधीच कारणे दाखवा नोटीस बजावली असून सदर प्रकरणी विधी तज्ञ/सल्लागाराचे मत प्राप्त करून पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(२) मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणामार्फत एमआयजी क्रिकेट क्लबला कोणताही भूखंड वितरीत करण्यात आला नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई महानगरपालिकेच्या बी वार्ड येथील अधिकाऱ्यांच्या
संगनमताने विकासकांनी बनावट कागदपत्राच्या
आधारे सदनिकांचे बांधकाम केल्याबाबत**

(४६) * ३९८०७ श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी) : सन्माननीय मुख्यमंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई महानगरपालिकेच्या “बी” वार्ड येथील अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने विकासकांनी २०२/२१२ नागदेवी स्ट्रीट, ५१, ८७ आणि ५५ ममनवडा, १४ चावलगल्ली झकेरिया स्ट्रीट, ३५ आणि ३७ निशानपाडा, ११ केशवजी नाईक रोड, ७५ मोहमद अली रोड, ९२ नागदेवी रोड यासह बी वार्डामध्ये विना परवानगीने शेकडो इमारतीचे अवैधरित्या बांधकाम करण्यात येत असून लाखो करोडो रुपयांनी एका एका सदनिकेची विक्री करून सामान्य जनतेची फसवणूक करित असल्याचे दिनांक २४ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणाची महानगरपालिकेच्या आयुक्तासह उपआयुक्त यांच्याकडे लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २८ जुलै, २०१५ आणि दिनांक १४ डिसेंबर, २०१५ रोजी लेखी स्वरूपात तक्रार दिल्यानंतर सुध्दा अद्यापही कोणत्याही प्रकारची अधिकाऱ्यासह विकासकावर कारवाई करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले आहे, त्यानुसार दोषी अधिकाऱ्यांसह विकासकावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) लोकप्रतिनिधींच्या दि. २८.०७.२०१५ व १४.१२.२०१५ रोजीच्या पत्रांद्वारे सदर बाब निदर्शनास आली हे खरे आहे.

(२) बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत “बी” वार्ड येथील अनधिकृत बांधकामांवर करण्यात आलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल खालीलप्रमाणे आहे :-

- २०२/२१२, नागदेवी स्ट्रीट

सदर प्रकरणाबाबत मुंबई महापालिका अधिनियमाच्या कलम ३५४(अ) अन्वये नोटीस देऊन दि. ०५.०९.२०१५ व दि.२८.१०.२०१५ रोजी निष्कासन कारवाई करण्यात आली आहे. निष्कासनाची कारवाई केल्यानंतर सुध्दा बांधकाम

सुरु असल्याचे आढळून आल्याने दि. १९.११.२०१५ व दि.१९.१२.२०१५ रोजी निष्कासनाची कारवाई करण्यात आली व सदर अनधिकृत बांधकामाच्या पंचनामा करून संबंधितांविरुद्ध दि. ०२.१२.२०१५ रोजी महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, ५२/४३ नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. पक्षकाराने सादर केलेले नकाशे महापालिकेच्या इमारत प्रस्ताव विभागाकडे तपासणीसाठी पाठविण्यात आले आहेत. सदर प्रकरण सध्या न्यायप्रविष्ट असून मा.न्यायालयाच्या आदेशानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

- ५१, मेमनवाडा

सदर प्रकरणी मुंबई महापालिका अधिनियमाच्या कलम ३५४(अ) अन्वये दि.२३.१०.२०१५ रोजी नोटीस देऊन दि. २७.११.२०१५ रोजी अंतिम आदेश दिला आहे तसेच महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, ५२/४३ नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. सदर प्रकरण सध्या न्यायप्रविष्ट असून या न्यायप्रविष्ट असून मा. न्यायालयाच्या आदेशानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

- ८७, मेमनवाडा

सदर प्रकरणाबाबत दि. २३.१२.२०१५ रोजी मुंबई महापालिका अधिनियमाच्या कलम ३५४(अ) अन्वये नोटीस दिली आहे. पक्षकाराने म्हाडा प्राधिकरणाकडून दुरुस्तीचे काम चालू असल्याचे कागदपत्र सादर केले आहेत. सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट असून मा.न्यायालयाच्या ओदशानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

- ५५, मेमनवाडा

सदर इमारत ही म्हाडा उपक्रमाप्राप्त इमारत असून म्हाडा प्राधिकरणाकडून दुरुस्तीचे काम सुरु आहे सदर ठिकाणी अनधिकृत बांधकाम सुरु असल्याचे आढळून आले नाही.

- १११, जकेरिया स्ट्रीट चावल गल्ली

सदर प्रकरणी मुंबई महापालिका अधिनियमाच्या कलम ३५४(अ) अन्वये दि. ३१.१०.२०१५ आणि २७.११.२०१५ रोजी नोटीस देऊन दि. २७.११.२०१५ रोजी महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, ५२/४३ नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. तसेच दि. ०२.१२.२०१५ रोजी महापालिकेमार्फत निष्कासनाची कार्यवाही करण्यात आली आहे. सद्यःस्थितीत दि. ०४.२.०२.२०१६ रोजी सदर

बांधकामातील १० व्या मजल्यावर निष्कासनाची कार्यवाही करण्यात आली आहे. सदर प्रकरण सध्या न्यायप्रविष्ट असून मा.न्यायालयाच्या आदेशानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

• ३५,३७ निशानपाडा

सदर प्रकरणी मुंबई महापालिका अधिनियमाच्या कलम ३५४(अ) अन्वये दि. ३१.१०.२०१५ रोजी नोटीस देऊन दि. ०१.१२.२०१५ रोजी महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, ५२/४३ नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. सदर प्रकरणी महापालिका कायद्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

• ११, केशवजी नाईक रोड

सदर प्रकरणी मुंबई महापालिका अधिनियमाच्या कलम ३५४(अ) अन्वये दि. १६.०९.२०१५ रोजी नोटीस देऊन दि. ०९.१०.२०१५, २६.१०.२०१५ आणि २७.१०.२०१५ रोजी महापालिकेमार्फत निष्कासन कार्यवाही करण्यात आली. त्यानंतरही बांधकाम सुरु असल्याने महापालिकेमार्फत महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, ५२/४३ नुसार गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. सद्यःस्थितीत दि. ०४.०२.२०१६ रोजी सदर बांधकामातील ९ व्या व १० व्या मजल्यावर महापालिकेमार्फत निष्कासन कारवाई करण्यात आली आहे. सदर प्रकरण सध्या न्यायप्रविष्ट असून मा.न्यायालयाच्या आदेशानुसार व महापालिका कायद्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

• ७५, मोहम्मद अली रोड

सदर इमारतीत कोणतेही अनधिकृत बांधकाम केले असल्याचे व सुरु असल्याचे आढळून आले नाही.

• ९२, नागदेवी स्ट्रीट

सदर ठिकाणी ६ व्या मजल्याचा अर्धा भाग व टेरेस फ्लोरवर अनधिकृत बांधकाम सुरु असल्याचे आढळून आल्याने महापालिकेमार्फत संबंधितांना दि. ०६.०९.२०१६ रोजी ३५४ (अ) ची नोटीस देऊन दि. १०.१२.२०१४ रोजी निष्कासन कारवाई करण्यात आली. तथापि, दि. ३०.१२.२०१५ रोजी तक्रार असल्यावर सदर ठिकाणी निरीक्षण करताना पुर्वा निष्कासित भागाचे पुननिर्माण करत असल्याचे

आढळून आले. त्यामुळे संबंधितांना दि. १५.०१.२०१६ रोजी मुंबई महापालिका अधिनियम, ३५१ ची नोटीस देण्यात आली आहे. याबाबत महापालिका कायद्यानुसार पुढील कारवाई करण्यात येईल.

(३) व (४) ८७ मेमनवाडा, १११ झकेरिया मस्जिद स्ट्रीट या अनधिकृत बांधकाम प्रकरणाबाबत महानगरपालिकेमार्फत खात्यांतर्गत चौकशी करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत.

तथापि, वरील सर्व प्रकरणी सविस्तर चौकशी करून अहवाल सादर करण्याच्या सुचना आयुक्त, बृहन्मुंबई महापालिका यांना देण्यात आल्या आहेत.

वसई (जि.पालघर) येथील भोंदूबाबांवर कारवाई करण्याबाबत

(४७) * ५१२५१ श्री.सुभाष उर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग), श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भुईगाव (ता.वसई, जि.पालघर) येथील आशिर्वाद प्रार्थना केंद्रातील भोंदूबाबा फादर स्याबेस्तियन मार्टिन याने कॅन्सर, एड्स, उच्च रक्तदाब, मधुमेह, निकामी झालेले दोन्ही मूत्रपिंड आणि अनेक असाध्य दुर्धर रोग पूर्णपणे बरे करण्याचा दावा करून लोकांकडून पैसे घेऊन त्यांची फसवणूक केली असून या बाबा विरोधात श्री.दिप्लेश पाटील (रा.नालासोपारा) यांनी दिनांक ३० जानेवारी, २०१६ रोजी दिलेल्या तक्रारीनुसार वसई गाव पोलिस ठाणे येथे गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार भोंदूबाबांवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) व (२) होय, सदर प्रकरणी आरोपींविरुद्ध वसई पो.स्टे. येथे गु.र.क्र. ०४/२०१६ जादुटोणा विरोधी कायदा-२०१३ चे कलम ०३ सह अनुसुची २ व ५ तसेच मादक पदार्थ व जादुविषयी तरतुदी (आक्षेपार्ह जाहिराती कायदा १९५४) कलम ५ प्रमाणे गुन्हा दाखल आहे.

सदर गुन्ह्यात २ आरोपींना अटक करण्यात आलेली असून एका आरोपीस अटकपूर्व जामीन मंजूर केलेला आहे. सदरचा गुन्हा तपासाधीन आहे.
(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुण्यातील घरेलू कामगारांच्या मागण्यांबाबत

(४८) * ४२३३२ श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.नसीम खान (चांदिवली) : सन्माननीय कामगार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात घरेलू कामगारांना देण्यात येणा-या सर्व योजना बंद करण्यात आल्या, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पुण्यामध्ये घरेलू कामगारांना पेन्शन मिळावे, कामगार कायद्याप्रमाणे फायदे देण्यात यावे, नोंदणी झालेल्या महिलांना पंचावन्न वर्षानंतर दहा हजार रुपये एकरकमी सन्मान धन मिळावे, कामगारांच्या मुलांना मिळणारी जनश्री विमा योजना सुरु करावी अशा विविध घरेलू योजना पुन्हा सुरु कराव्यात या मागणीसाठी माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान आंदोलन केले होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, प्रश्न भाग-२ बाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) हे खरे नाही. महाराष्ट्र घरेलू कामगार मंडळातर्फे नोंदित घरेलू कामगारांकरिता प्रसुती लाभ योजना, अंत्यविधी सहाय्य योजना, सन्मान धन योजना व यशवंतराव चव्हाण विद्यापीठामार्फत चालविण्यात येणारे पदवी व पदविका अभ्यासक्रम इ. योजना राबविण्यात येत आहेत. तसेच जनश्री विमा योजना लागू करण्यासाठी आर्थिक वर्ष २०१५-१६ नोंदित व नोंदणीचे नुतणीकरण केलेल्या पात्र घरेलू कामगारांची यादी भारतीय आयुर्विमा महामंडळास सादर करण्यात आली आहे.

(२) हे खरे आहे. महाराष्ट्र राज्य घर कामगार समितीने विकास आयुक्त (असंघटीत कामगार) यांना दि. ४.१.२०१६ रोजी घरेलू कामगारांच्या विविध मागण्यासंदर्भात निवेदन सादर केले आहे.

(३) घरेलू कामगारांच्या उक्त निवेदनातील मागण्यांनुसार घरेलू कामगार कल्याण मंडळा अंतर्गत प्रसूती लाभ योजना, अंत्यविधी सहाय्य योजना, सन्मान धन योजना व यशवंतराव चव्हाण विद्यापीठामार्फत चालविण्यात येणारे पदवी व पदविका अभ्यासक्रम इ. योजना राबविण्यात येत आहेत, तसेच नोंदीत घरेलू कामगारांसाठी विविध नवीन योजनांचे प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोल्हापूर जिल्ह्यातील अवैध बॉक्सईट उत्खननाबाबत

(४९) * ४१०२२ श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर), डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय खनिकर्म मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोल्हापूर जिल्ह्यामध्ये अवैध बॉक्सईट उत्खनन केले जात असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर अवैध बॉक्सईट उत्खननाबाबत जिल्हाधिकारी, कोल्हापूर यांनी समिती गठीत केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर गठीत केलेल्या समितीने अवैध बॉक्सईट उत्खनन करणा-या कंपन्याकडून नियम व अटीचा भंग झाल्याबाबतचा अहवाल दिला आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर अवैध बॉक्सईट उत्खनन करणा-यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे आहेत ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) हे खरे नाही.

(२) सन २०१३ च्या प्रथम (अर्थसंकल्पीय) अधिवेशनातील विधानसभा तारांकित प्रश्न क्र. १०३२५६ च्या अनुषंगाने मा. उपाध्यक्ष, विधानसभा यांच्या सूचनेनुसार कोल्हापूर जिल्ह्यातील खाणकाम संबंधित विभागाच्या अधिकारी व पदाधिकारी यांची बैठक घेण्यात येऊन बैठकित झालेल्या निर्णयानुसार जिल्हास्तरीय समिती गठित करण्यात आली होती.

(३) जिल्हा खनिकर्म अधिकारी, कोल्हापूर यांच्या अहवालानुसार जिल्हास्तरीय समितीने केस स्टडी म्हणून जिल्ह्यातील दोन खाणींची पाहणी केली. तसेच जिल्ह्यातील मागील ५ वर्षात कार्यरत असलेल्या ८ खाणींची मोजणी व शासन जमा केलेल्या स्वामित्वधनाचा ताळमेळ घेण्यात आला. ८ खाणीपैकी केवळ २ खाणपट्ट्यांमध्ये त्रुटी आढळून आली.

(४) आढळून आलेल्या त्रुटीबाबत संबंधितांविरुद्ध नियमानुसार कारवाई करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नाशिक येथील सिडको वसाहतीत राहणाऱ्या रमेश दळवी यांच्या घरात
 पेट्रोलचे गोळे टाकून कुटूंबाला जिवंत जाळण्यात आल्याबाबत**

(५०) * ४३९३७ श्री.नरहरी झिरवाळ (दिंडोरी), श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक येथील सिडको वसाहतीत राहणाऱ्या रमेश दळवी यांच्या घरात पेट्रोलचे गोळे टाकून सदर कुटूंबाला जिवंत जाळल्याचे दिनांक १ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर घटनेस जबाबदार असणाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे नाही.

प्रश्नात नमूद श्री.दळवी यांचे आर्थिक नुकसान करण्याच्या हेतूने त्यांचे घराचे इलेक्ट्रिक मिटर व बाहेर उभी केलेली २ मोटार सायकल व स्कुटी या वाहनावर ज्वलनशिल पदार्थ टाकून वाहनाचे नुकसान केल्याबाबत अंबड पोलीस स्टेशन येथे गुरनं १/२०१६ भादंवि ४३५, ४३६, ३४ प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे.

(२) प्रकरणी एकूण ४ आरोपींपैकी २ विधी संघर्षित बालके असून त्यांनी प्रश्नात नमूद व्यक्तित्ते आर्थिक नुकसान केल्याचे निष्पन्न झाले आहे. गुन्ह्यातील सर्व आरोपींना अटक करण्यात आली असून गुन्ह्याचा तपास सुरु आहे.

(३) विलंब झालेली नाही.

**मुंबईतील कुलाबा येथील ताजमहाल हॉटेल पदपथावर
 अनधिकृत बांधकाम केल्याबाबत**

(५१) * ४२६४५ श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील कुलाबा येथील प्रतिष्ठित ताजमहाल हॉटेल पदपथावर बेकायदा बांधकाम केल्याप्रकरणी मुंबई महापालिकेने ठोठावलेल्या सात कोटी रुपयांचा दंड भरण्याबाबत सात वर्षांपासून टाळाटाळ करित असल्याचे तसेच अग्निप्रतिबंधक नियमांचे पालन न करता विमानतळावरील पंचतारांकित हॉटेलांनी बेसमेंट मध्ये स्पा, जीम व व्यापारी संकुले सुरु केल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बेकायदा बांधकामे उभारणाऱ्या आणि अग्निप्रतिबंधक उपायांकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या हॉटेलविरुद्ध नगरविकास विभागाकडे अनेक तक्रारी आल्या होत्या नगरविकास विभागाच्या सुचनेनुसार मुंबई महापालिकेने हॉटेलांची तपासणी करून कारवाई करण्यात सुरुवात केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मुंबईतील कुलाबा येथील ताजमहाल हॉटेल तसेच विमानतळावरील पंचतारांकित हॉटेलविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) मुंबईतील कुलाबा येथील ताजमहाल हॉटेलच्या पदपथावर बेकायदा बांधकाम केल्याप्रकरणी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने ठोठावलेला दंड ताजमहाल हॉटेलने अद्यापि भरणा केलेला नाही ही बाब खरी आहे.

तसेच, अग्निप्रतिबंधक नियामांचे पालन न करता विमानतळावरील पंचतारांकित हॉटेलांनी बेसमेंटमध्ये स्पा व जीम सुरु केल्याचे निदर्शनास आले हे खरे आहे. परंतु, व्यापारी संकुले सुरु केल्याचे कुठेही निदर्शनास आले नाही.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) हॉटेल ताजमहाल पॅलेस सभोवताली रस्ते पदपथावर सुरक्षेच्या दृष्टीकोनातून ठेवण्यात आलेल्या बॅरिकेड्स व कुंड्यांसाठी आकारण्यात आलेले शुल्क भरणा करून घेण्यासाठी व पदपथ पादचाऱ्यांच्या रहदारीकरिता खुला करण्याबाबत मे. ताजमहाल हॉटेल यांना महापालिकेमार्फत वेळोवेळी लेखी कळविण्यात आले आहे.

सदर बाब संवेदनशील असल्याने महापालिका आयुक्त व पोलीस आयुक्त, मुंबई यांच्यामार्फत संयुक्त पाहणी करून सदर ठिकाणी काय सुरक्षा व्यवस्था ठेवावी किंवा काढून टाकावी याबाबत निर्णय घेण्यात येईल

हॉटेल द लीला, सहार, ललीत, ग्रॅण्ड मराठा, हयात, हॉटेल ली मेरेडियन या पंचतारांकित हॉटेल संदर्भात प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत चौकशी करण्यात आली होती.

सदर चौकशीमध्ये ६ हॉटेलसपैकी हॉटेल ली मेरेडियन (हिलटन) बेसमेंटमध्ये हॉटेलने, महापालिकेने मंजूर केलेल्या आराखड्यातील निर्देशित वापरात बदल करून सलून, स्टाफ कॅन्टीन आणि कार्यालय सुरु केले असल्याचे निदर्शनास आल्या मुळे महापालिकेमार्फत सदर हॉटेल आस्थापनावर महाराष्ट्र प्रादेशिक नगररचना अधिनियम १९६६ च्या कलम ५३(१) नुसार कार्यवाही करण्यात आली होती.

तथापि, तदनंतर सदर हॉटेलच्या बेसमेंटमधील सदर वापर महापालिकेने पूर्वीच नियमित केला असल्याचे आढळून आल्यामुळे या प्रकरणी पुढील कार्यवाही करण्यात आली नाही.

विमानतळाच्या परिसरातील पंचतारांकित हॉटेलची तपासणी करून महाराष्ट्र आग प्रतिबंधक व जीव संरक्षक उपाययोजना अधिनियम २००६ अंतर्गत नोटीस बजावण्यात आल्या होत्या. त्यानुसार संबंधित पाच हॉटेलसनी मुंबई अग्निशमन दलाने दिलेल्या नोटीशीच्या अनुषंगाने अग्नि सुरक्षेसंदर्भात सरकार मान्यताप्राप्त संस्थेकडून इमारतीमधील अग्निसुरक्षा यंत्रणा सुस्थितीत असल्याचे प्रमाणपत्र (बी-फॉर्म) सादर केले आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रेवंडी (जि.सिंधुदुर्ग) येथील जंगल भागात ग्रामसेवक सुनिल पावरा
यांचा मृतदेह गळफास लावलेल्या अवस्थेत आढळल्याबाबत

(५२) * ४३३६५ श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रेवंडी (जि.सिंधुदुर्ग) येथील जंगल भागात दिनांक १ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास ग्रामसेवक श्री. सुनिल पावरा यांचा मृतदेह गळफास लावलेल्या अवस्थेत आढळून आला, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे आहे.

(२) सदर प्रकरणी जंगलात पुरुष जातीचे प्रेत गळफास लावलेल्या स्थितीत आढळून आल्याचे मिळालेल्या खबरीवरून मालवण पोलीस ठाणे येथे आकस्मित मृत्यू रजि. नंबर ५९/२०१५ क्रि.प्रो.को. कलम १७४ प्रमाणे दाखल केले आहे. मयताची ओळख पटविली असता मयत हा श्री. सुनिल पावरा असल्याचे निष्पन्न झाले आहे.

वैद्यकिय अधिकारी, ग्रामीण रुग्णालय, मालवण यांनी मयताचे मरणाबाबत संशय व्यक्त केल्याने मालवण पोलीस ठाणे येथे गुन्हा रजि.क्र.८५/२०१५, भा.दं.वि. कलम ३०२ अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. गुन्हा पोलीस तपासावर प्रलंबित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे महानगरपालिका हद्दीतील खाडीकिनाऱ्यावर डेब्रीज टाकून नैसर्गिक वनस्पती नष्ट करून झालेल्या अनाधिकृत बांधकामाबबत

(५३) * ४१७८३ श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) ठाणे महानगरपालिका हद्दीतील कळवा, खारेगाव, पातलीपाडा, बालकुम व साकेत या परिसरातील खाडी किनाऱ्यावर मोठ्या प्रमाणात डेब्रीज टाकून नैसर्गिक वनस्पती नष्ट केली जात असल्याने व भराव करून अनाधिकृत बांधकामे उभी राहत असल्याचे निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुसार ठाणे खाडी किनाऱ्यावर डेब्रीज टाकून नैसर्गिक वनस्पती नष्ट करणाऱ्या विकासावर अथवा नागरिकांवर तसेच महानगरपालिकेचे संबंधित अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे कोणती ?

श्री. एकनाथराव खडसे : (१) ठाणे महानगरपालिका हद्दीतील कळवा, खारेगाव, पातलीपाडा, बाळकुम, साकेत या परिसरातील खाडी किनाऱ्यालगत भराव होत असल्याचे निदर्शनास आले असून सदर ठिकाणी अनाधिकृत बांधकामे उभी राहत असल्याचे निदर्शनास आले नाही.

(२) सदर ठिकाणी डेब्रीज टाकून नैसर्गिक वनस्पती नष्ट करणाऱ्या व्यक्तींविरुद्ध तहसिल कार्यालय, ठाणे यांच्यामार्फत संबंधित पोलीस स्टेशन मध्ये पर्यावरण संरक्षण अधिनियम, १९८६ अंतर्गत गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य शासनाच्या सेवेतील जात वैधता प्रमाणपत्र सिध्द न करु शकलेल्या
कोळी समाजाच्या कर्मचा-यांना सेवेतून काढून टाकण्याबाबत

(५४) * ४४००१ श्री.रवि राणा (बडनेरा), डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अनुसूचित जमाती, अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती इतर मागासवर्गीय व विशेष मागास प्रवर्ग अधिनियम २००० अन्वये जे कर्मचारी अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र अवैध ठरल्यानंतर ते ज्या मागास प्रवर्गाचे आहेत त्या मागास प्रवर्गाचे जात प्रमाणपत्र व जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करु शकत नाहीत अशा कर्मचाऱ्यांच्या सेवेस संरक्षण अनुदेय नाही, अशी तरतूद असतानाही कोळी समाजातील ज्या कर्मचाऱ्यांनी जात प्रमाणपत्र व जात वैधता प्रमाणपत्र सादर केले नाही अशा २० हजार कर्मचाऱ्यांच्या सेवामुक्तीला शासनाने माहे ऑगस्ट, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान स्थगिती दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, २० हजार अनुसूचित जमातीच्या कर्मचाऱ्यांनी बनावट जातीची प्रमाणपत्रे सादर करून शासकीय सेवेत नोकरी करून जात वैधता प्रमाणपत्र सादर न करता खऱ्या अनुसूचित जमातीच्या उमेदवारांना शासकीय सेवेपासून वंचित ठेवले अशा कर्मचाऱ्यांच्या कायद्यानुसार होणाऱ्या सेवामुक्तीला स्थगिती देण्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, ज्या अनुसूचित जमातीच्या कर्मचाऱ्यांनी जात वैधता सिध्द केली नाही अशा कर्मचाऱ्यांनी आपल्याकडील अनुसूचित जमातीच्या जातीची प्रमाणपत्रे ज्या अधिकाऱ्यांने दिली त्यांचेकडे जमा केली आहेत काय,

(४) असल्यास, सदर बनावट जात प्रमाणपत्राच्या आधारे पुन्हा अवैधरित्या शासनाची फसवणूक करण्यात येवू नये म्हणून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१), (२), (३) व (४) दि. १५.६.१९९५ नंतर अनुसूचित जमातीच्या प्रमाणपत्राच्या आधारे शासनाच्या सेवेत नियुक्त झालेल्या कर्मचाऱ्यांच्या सेवेस संरक्षण देण्याबाबतच्या मागणीचा विचार करण्यासाठी दि. ४.३.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये तत्कालीन मा. मंत्री (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली गठित केलेल्या मंत्रीगटाच्या अहवालासंदर्भात शासनाचा पुढील निर्णय होईपर्यंत, दिनांक १५.६.१९९५ नंतर दिनांक १७.१०.२००१ पर्यंत, या कालावधीत अनुसूचित जमातीच्या प्रमाणपत्राच्या आधारे शासन सेवेत नियुक्त झालेल्या ज्या कर्मचाऱ्यांचे जात प्रमाण अवैध ठरले आहे किंवा ज्या कर्मचाऱ्यांनी जात वैधता प्रमाणपत्र अद्याप सादर केलेले नाही. अशा कर्मचाऱ्यांना शासन सेवेतून निलंबित करण्यात येऊ नये अथवा त्यांच्या सेवा समाप्त करण्यात येऊ नये असा निर्णय दि. २१.१०.२०१५ च्या शासन परिपत्रकान्वये घेण्यात आला आहे.

दिनांक १५.६.१९९५ नंतर अनुसूचित जमातीच्या प्रमाणपत्राच्या आधारे शासन सेवेत लागलेल्या कर्मचाऱ्यांचे अनुसूचित जमातीचे जात वैधता प्रमाणपत्र अवैध ठरल्यास त्यांच्या सेवेत संरक्षण देण्याबाबत शासनाकडे निवेदने दिली होती. तसेच विधीमंडळाच्या अधिवेशनात अतारांकित प्रश्न, लक्षवेधी सूचना उपस्थित करून सदर प्रश्नाबाबत शासनाकडे पाठपुरावा केला होता. त्यास अनुसरून दि. ४.३.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये तत्कालीन मा. मंत्री (महसूल) यांच्या अध्यक्षतेखाली मंत्रीगटाची स्थापना करण्यात आली, सदर मंत्रीगटाने केलेल्या शिफारशीच्या अहवालासंदर्भात शासनाचा पुढील निर्णय होईपर्यंत, उपरोक्त निर्णय घेण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कल्याण (जि.ठाणे) येथील आधारवाडी डम्पिंग ग्राउंडला आग
लागण्याचे सत्र सुरु असल्याबाबत**

(५५) * ४५६५७ श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम), श्री.सुभाष भोईर (कल्याण ग्रामीण) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कल्याण (जि.ठाणे) येथील आधारवाडी डम्पिंग ग्राउंडला आग लागण्याचे सत्र सुरुच असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, आधारवाडी डम्पिंग ग्राउंडवर प्रतिदिन ५५० टन कचरा टाकला जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर डम्पिंग ग्राउंडची क्षमता संपूनही याठिकाणी कचरा टाकला जात आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, प्रशासनाच्या दुर्लक्षतेमुळे कचरा क्षमतेपेक्षा जास्त होऊन सर्वत्र दुर्गंधी पसरून रोगराई होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, आधारवाडी डम्पिंग ग्राउंडमुळे नागरिकांना होणारा त्रास दूर करण्यासाठी शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे अंशतः खरे आहे,

कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका क्षेत्रात निर्माण होणारा दैनंदिन कचरा सद्यस्थितीत आधारवाडी येथील एकमेव क्षेपण भूमीवर टाकण्यात येतो. गेल्या अनेक वर्षांपासून या ठिकाणी कचरा टाकण्यात येत असल्याने या कच-यामधून मिथेन वायूची निर्मिती होऊन क्वचित प्रसंगी नैसर्गिकरित्या आग लागते. मात्र महानगरपालिकेकडून तातडीने आग विझविण्यात येते.

(२) व (३) होय, हे खरे आहे,

(४) हे खरे नाही,

आधारवाडी येथील क्षेपण भूमीचे महानगरपालिकेकडून दैनंदिन व्यवस्थापन करण्यात येत असून बुलडोझर व जे.सी.बी. यंत्राच्या मदतीने कच-याचे सपाटीकरण करण्यात येते.

या क्षेपण भूमीवर टाकल्या जाणा-या कच-याची दुर्गंधी पसरू नये, याकरीता महानगरपालिकेकडून नियमितपणे दुर्गंधी नाशकांची फवारणी करण्यात येते.

(५) व (६) आधारवाडी क्षेपण भूमी शास्त्रोक्त पद्धतीने बंद करण्याकरीता महानगरपालिकेकडून ई-निविदा मागवून निविदा स्विकृती पत्र देण्यात आले असून त्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येत असल्याचे आयुक्त, कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिका यांनी कळविले आहे.

स्वच्छ भारत अभियानांतर्गत शहरातील कच-याचे वर्गीकरण करून विकेंद्रीकरण पद्धतीने कच-यावर शास्त्रोक्त प्रक्रिया करण्याबाबत शासनाने दिलेल्या निर्देशांस अनुसरून महानगरपालिकेकडून नागरी घनकचरा (व्यवस्थापन

व हाताळणी) नियम, २००० नुसार पुढीलप्रमाणे उपाययोजना करण्यात येत आहेत:-

- शहरातील कच-याचे सुका व ओला कचरा असे वर्गीकरण करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे.
- कचरा वेचणा-या कामगारांच्या स्वयंसेवी संघटनांची प्रभागनिहाय नेमणूक करण्यात आली असून त्यांच्याकडून जनजागृती व सर्वेक्षणाच्या कामास सुरुवात करण्यात आली आहे.
- नागरी घनकचरा व्यवस्थापनासाठी महानगरपालिकेकडून सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करण्यात आला असून त्यानुषंगाने पुढील कार्यवाही करण्यात येत आहे.
- महानगरपालिका क्षेत्रात एकूण १३ ठिकाणी बायोगॅस प्रकल्प उभारण्यास महानगरपालिकेच्या महासभेची मान्यता मिळाली आहे. त्यापैकी मौजे उंबर्डे व मौजे तिसगाव येथे बायोगॅस प्रकल्प उभारण्यासाठी निविदा प्रक्रिया पूर्ण करून पुढील कार्यवाही महानगरपालिकेमार्फत करण्यात येत आहे.
- महानगरपालिका क्षेत्रातील घनकच-यावर प्रक्रिया व कच-याची विल्हेवाट लावण्यासाठी मौजे उंबर्डे, बारावे व मांडा येथे शास्त्रोक्त भरावभूमी उभारण्याबाबत कल्याण-डोंबिवली महानगरपालिकेकडून कार्यवाही करण्यात येत आहे.

उपरोक्त उपाययोजनांमुळे शहरातील कच-याचे वर्गीकरण होवून घनकचरा प्रक्रियेचे विकेंद्रीकरण होणार आहे.

**पुणे शहरातील अनधिकृत जाहिरात फलके, फ्लेक्स,
 बॅनर यांचेवर कारवाई करण्याबाबत**

(५६) * ४१०६५ श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड), श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे शहरातील अनधिकृत हॉर्डिंग, जाहिरात फलक, फ्लेक्स, बॅनर यांच्यावर कारवाई करण्यात अपयश आल्यामुळे मा. उच्च न्यायालयाने न्यायालयाचा अवमान केल्याची नोटीस पुणे महानगरपालिकेला बजावली असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच पुणे शहरातील बसथांबे, सार्वजनिक ठिकाणे, स्वच्छतागृहे, झाडे, विविध इमारती या ठिकाणी अनधिकृत जाहिरातींचे होर्डिंग लावण्यात आले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) तसेच नदी, कॅनॉल व हरित पट्टा, या ठिकाणी महानगरपालिका, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, अथवा जलसंपदा विभाग यांच्या मालकीच्या जागेवर अनधिकृत होर्डिंग लावण्यात आले तसेच ज्या जागेवर न्यायालयाचे जैसे थे आदेश असताना देखील अनधिकृत होर्डिंगसाठी परवानगी दिल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, अनधिकृत होर्डिंग संदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही वा उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे अंशतः खरे आहे.

परंतु मा.उच्च न्यायालयाने दिनांक २६.११.२०१५ च्या आदेशान्वये, स्वतंत्र तक्रार निवारण कक्ष स्थापन करणे, कारवाई केल्यानंतर त्याचे फोटो महानगरपालिकेच्या वेबसाईटवर प्रसिध्द करणे, तक्रार निवारण सुविधेबाबत प्रसार माध्यमामध्ये व्यापक प्रसिध्दी देणे, अशा स्वरूपाच्या काही मुद्द्यांबाबत पूर्तता करण्याचे निर्देश दिले होते. त्यानुषंगाने केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल पुणे महानगरपालिकेने दिनांक ७.१.२०१६ च्या प्रतिज्ञापत्राद्वारे मा.उच्च न्यायालयास सादर केला. तथापि, उक्त आदेशातील काही मुद्द्यांची पूर्तता झालेली नसल्या कारणाने मा.उच्च न्यायालयाकडून अवमान नोटीस बजावण्यात आलेली होती, ही वस्तुस्थिती आहे.

मा.उच्च न्यायालयाच्या सदर आदेशातील निर्देशाच्या अनुषंगाने उर्वरित मुद्द्यांबाबतचा पूर्तता अहवाल पुणे महानगरपालिकेने दिनांक ८.२.२०१६ च्या प्रतिज्ञापत्राद्वारे मा.उच्च न्यायालयास सादर केला आहे.

(२) हे खरे आहे.

मात्र, महानगरपालिकेकडून त्यावर वेळोवेळी कारवाई करण्यात येते.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उदगीर(जि.लातूर) येथील नगरपालिकेत नगराध्यक्षांच्या
संगनमताने गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(५७) * ५०६९३ श्री.सुधाकर भालेराव (उदगीर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री

पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उदगीर (जि.लातूर) येथील नगरपालिकेत नगराध्यक्षांच्या संगनमताने अनेक कामामध्ये गैरव्यवहार करून शासनाच्या कोटयावधी रुपयाचा भ्रष्टाचार झाल्याकारणावरून तात्काळ चौकशी करण्याचे निर्देश नगर विकास विभागाने माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान जिल्हाधिकारी, लातूर यांना दिले होते, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी अहवाल जिल्हाधिकारी, लातूर यांनी शासनाकडे सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणातील दोषींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) सन २०१५ च्या हिवाळी अधिवेशनात महाराष्ट्र विधानसभा नियम १०५ अन्वये दिलेल्या लक्षवेधी सूचनेवरील चर्चेच्या वेळी शासनातर्फे दिलेल्या आश्वासनास अनुलक्षून जिल्हाधिकारी, लातूर यांचे कडून अहवाल मागविण्यात आला आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**शिवशाही पुनर्वसन प्रकल्प मर्यादित कागदपत्रांच्या
स्कॅनिंगच्या कामात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(५८) * ४४४२० श्री.शरददादा सोनावणे (जुन्नर), श्री.सरदार तारासिंह

(मुलुंड) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शिवशाही पुनर्वसन प्रकल्प मर्यादित कागदपत्रांच्या स्कॅनिंगच्या कामात गैरव्यवहार झाल्याची तक्रार एका वरिष्ठ अधिका-याने व्यवस्थापकीय संचालकांकडे करूनही व्यवस्थापकीय संचालकांनी त्या तक्रारीची दखल न घेता

कागदपत्रांच्या स्कॅनिंगचे काम दिलेल्या हित इंटरप्रायझेस या कंपनीला काम न करता लाखो रुपयांचे बिल अदा केल्याची बाब माहे डिसेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१४ मध्ये कागदपत्रांचे स्कॅनिंग करण्याकरीता मंत्रालय दर सुचीनुसार ३६ पैसे असा दर निश्चित केला असतानाही कंपनीने हित इंटरप्रायझेसला रूपये १.९० पैसे दराने निविदा मंजूर करून निवड करण्यापूर्वीच संबंधित कंपनीला रूपये २ लाख ४५ हजार देण्यात आल्याचा उल्लेख तक्रारीमध्ये करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच संबंधित वरिष्ठ अधिका-यांने तक्रारीत नमूद केलेल्या प्रमुख बाबी कोणत्या आहेत,

(४) तसेच, एसपीपीएल कंपनीचे व्यवस्थापकीय संचालक यांनी या प्रकरणाची चौकशी न करता, मंत्रालय दर सुची नुसार दर न ठरवता, एसआरए ने दिलेल्या दरानुसार शिवशाही कंपनीने दर दिल्याचे मान्य करून तक्रारदाराच्या तक्रारीकडे हेतूत: दुर्लक्ष करून गैरव्यवहाराचे समर्थन केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उक्त सर्व प्रकरणांची चौकशी करून संबंधित कंत्राटदाराला काम पूर्ण होण्याआधी देण्यात आलेल्या रकमे इतके काम त्यांचेकडून करून घेण्यात आले आहे काय,

(६) असल्यास, सदर प्रकरणी जबाबदार असलेल्या संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(७) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) हे खरे नाही. तक्रारकर्ता अधिकारी यांनी केलेल्या तक्रारीची दखल घेऊन बृहन्मुंबईतील अन्य शासकीय-निमशासकीय कार्यालयांकडून स्कॅनिंगच्या दराबाबत शिवशाही पुनर्वसन प्रकल्प मर्यादितने दि.१६ नोव्हेंबर, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये माहिती मागविली आहे. तसेच मे. हित इंटरप्रायझेस यांनी केलेल्या कामाची खात्री करूनच देयके प्रदान केली आहेत.

(२) संचालक, माहिती व तंत्रज्ञान यांचे दि. ०८.०५.२०१२ चे दर करारानुसार :

(अ) मंत्रालयातील कामासाठी स्कॅनिंगचे दर खालीलप्रमाणे होते.

- i) A४ - ३६ पैसे
- ii) A३/A-२ - ७२ पैसे
- iii) A१/A० - १४४ पैसे

(ब) मंत्रालयाबाहेरील कार्यालयासाठी स्कॅनिंगचे दर खालीलप्रमाणे होते.

- i) A४ - ७२ पैसे
- ii) A३/A-२ - १४४ पैसे
- iii) A१/A० - २८८ पैसे

तथापि क्षेत्रिय कार्यालयात ७२ पैसे प्रति प्रत या दराने काम करून घेण्याच्या दर करारामुळे अडचण येत असल्याने, माहिती व तंत्रज्ञान संचालनालयाने मंत्रालयाबाहेरील कार्यालयांसाठीचे दर कराराचे आदेश दि. ०७.०९.२०१२ च्या आदेशान्वये रद्द केले. परिणामी, मंत्रालयाबाहेरील/ क्षेत्रिय कार्यालयांसाठी दि. ०७.०९.२०१२ पासून दर करार अस्तित्वात नसल्यामुळे खुल्या स्पर्धात्मक निविदा मागवून कार्यवाही करणे अपेक्षित होते.

झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणाने वरील पार्श्वभूमीवर दि. ३०.०४.२०१३ रोजी दै. बिझनेस स्टॅन्डर्ड आणि दै.पुण्य नगरी आणि दि. १६.०५.२०१३ रोजी दै. एशियन एज आणि दै.मुंबई माणूस या दैनिकात जाहिरात देऊन व झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरणाच्या वेबसाईटवर देखिल निविदा माहिती उपलब्ध करून, A४, A३, A२, A१, A० या सर्व आकाराच्या कागदपत्रांचे स्कॅनिंग कामाकरीता निविदा मागविल्या. त्या संदर्भात प्राप्त झालेल्या ५ निविदांपैकी रु.१.९० ह्या न्यूनतम दराची A४, A३, A२, A१, A० या सर्व आकाराच्या कागदांचे स्कॅनिंगसाठी दर दि. २९/०५/२०१४ रोजी स्विकृत केली होती.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी, झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण यांचेकडे सहव्यवस्थापकीय संचालक, शिवशाही पुनर्वसन प्रकल्प मर्यादित या पदाचा कार्यभार असल्याने त्यांनी या अधिकारात शिवशाही पुनर्वसन प्रकल्प मर्यादितचे स्कॅनिंगचे काम करण्यास मान्यता दि. ०५.०६.२०१४ रोजी दिलेली आहे.

न्यूनतम दर सादर केलेल्या मे.हित इंटरप्रायझेस संस्थेस स्कॅनिंगचे काम सुरु करण्यास सांगण्यात आले. त्यानुसार प्रत्यक्ष काम झाल्यावरच त्यावेळी केवळ झालेल्या कामाचेच रु. ७३,८७८/- चे देयक अदा करण्यात आले.

(३) शिवशाही पुनर्वसन प्रकल्प मर्यादितचे तत्का.तक्रारकर्ता अधिकाऱ्याच्या टिप्पणीत अ) स्कॅनिंगसाठी मान्यता ब) कार्यादेश देण्यापुर्वीच बील पेमेंट क) स्कॅनिंग म्हणून समाविष्ट असलेल्या बाबींवर अतिरीक्त खर्च केवळ मंत्रालयातील कामासाठी असलेल्या दर कराराच्या तुलनेत जादा दर व प्रदान करणे व संबंधित अधिकाऱ्यांचा कार्यभार काढून घेणे, इत्यादी प्रमुख बाबी होत्या.

(४) (५) व (६) व्यवस्थापकीय संचालक,शिपुप्र, यांनी तक्रारकर्ता अधिकाऱ्याच्या टिप्पणीची दखल घेत त्यांच्या मुद्द्याची पडताळणी करण्याचे आदेश दि.३१ ऑगस्ट, २०१५ रोजी दिलेले होते. त्या अनुषंगाने बृहन्मुंबईतील अशा अन्य कोणत्या तत्सम स्क्वेनिंगचे काम असलेल्या शासकीय-निमशासकीय कार्यालयाने/ मंडळ/ महामंडळाने यापेक्षा कमी दराने प्रत्यक्ष करून घेतले आहे काय, त्याची माहिती दि. १६ नोव्हेंबर २०१५ च्या पत्रान्वये मागविली आहे. त्याचे तपासणीतून जादा दराने प्रदान झाल्याचा निष्कर्ष आल्यास, संबंधित जबाबदार अधिकाऱ्यांविरुद्ध कारवाई करण्याबाबतचा अहवाल संचालक मंडळास सादर करण्यात येईल.

(७) प्रश्न उद्भवत नाही.

नाशिक येथील त्र्यंबकेश्वर देवस्थानाने सिंहस्थ कुंभमेळ्याच्या कामात गैरव्यवहार केल्याबाबत

(५९) * ४३५१० श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.सिध्दराम म्हेत्रे (अक्कलकोट), श्री.मधुकरराव चव्हाण (तुळजापूर), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अबू आजमी (मानखूर्द शिवाजीनगर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नाशिक येथील सिंहस्थ कुंभमेळ्यात त्र्यंबकेश्वर देवस्थानाने कोणत्याही कामाची निविदा न काढता लाखो रुपयांची कामे केली असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर कामे ही देवस्थानच्या विश्वस्तांनी दिलेल्या तोंडी आदेशावर केली असल्याने आता लाखो रुपयांची थकीत देयके समोर येत असल्याने या कामात मोठा आर्थिक गैरव्यवहार झाला असून उक्त कामांची चौकशी व्हावी अशी मागणी येथील ग्रामस्थांनी व देवस्थानच्या विश्वस्त श्रीमती ललिता शिंदे यांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) यासंदर्भात त्र्यंबकेश्वर देवस्थानाच्या विश्वस्तांचा खुलासा घेण्यात आला आहे. सिंहस्थ कुंभमेळ्यादरम्यान केलेल्या कामाच्या निविदा काढण्यात आलेल्या आहेत, परंतु अपवादात्मक परिस्थिती निविदा न काढता कामकाज केले असल्याची शक्यता नाकारता येत नाही असा खुलासा संबंधित विश्वस्तांनी दिला आहे.

(२) त्र्यंबकेश्वर देवस्थानच्या विश्वस्तांच्या खुलाश्यानुसार अशा प्रकारची कोणतीही तक्रार सदरील देवस्थानच्या विरोधात करण्यात आलेली नाही.

(३) तक्रार प्राप्त न झाल्याने चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ठाणे येथील बांधकाम व्यावसायिक सुरज परमार यांच्या
आत्महत्येसंदर्भात संबंधितांवर कारवाई करणेबाबत**

(६०) * ५०८०३ श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), श्री.ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू (अचलपूर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे येथील बांधकाम व्यावसायिक सुरज परमार आत्महत्या प्रकरणी ठाणे महापालिकेच्या चार नगरसेवकांना माहे नोव्हेंबर, २०१५ मध्ये वा त्या दरम्यान अटक करण्यात आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी अटकेत असणारा नजिब मुल्ला याच्या बँक खात्यावरून कोट्यावधी रुपयांची उलाढाल झाल्याचे तसेच सदर आरोपी हा इतर काही भागीदारांसोबत कन्सल्टंसी फर्म चालवित असल्याचे ही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नजिब मुल्लाच्या भागीदारांची सुरज परमार आत्महत्या प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीतुन काय निष्पन्न झाले व त्यानुसार पुढे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) तसेच याप्रकरणाचे गांभीर्य लक्षात घेवून शासन याप्रकरणाची चौकशी सी.बी.आय. कडे सोपविणार आहे काय,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) अटकेतील नमुद आरोपी हा कन्सल्टंसी फर्म चालवीत नसून त्याचा इतर भागीदारांसोबत भागीदारीत बांधकाम व्यवसाय आहे. सदर आरोपीच्या बँक खात्यांची माहिती बँकांकडून प्राप्त झाली असून त्याचे विश्लेषण करण्याचे काम चालू आहे.

(३) सदर प्रकरणी अटक आरोपी विरुद्ध मा. विशेष जिल्हा व सत्र न्यायालय, ठाणे येथे दोषारोपपत्र दाखल करण्यात आले असून सदर गुन्ह्याची व्याप्ती मोठ्या प्रमाणावर असल्याने पुढील तपासासाठी "विशेष तपास पथक" स्थापन करण्यात आले आहे. आरोपींच्या आर्थिक व व्यावसायिक व्यवहारांचा विशेष तपास पथकाकडून तपास सुरु आहे.

(४) सदर प्रकरणाचा तपास विशेष तपास पथकामार्फत निःपक्षपाती व कोणत्याही दडपण अगर हस्तक्षेपाशिवाय चालू असल्याने सदर तपास सी.बी.आय कडे हस्तांतरित करण्याचे प्रस्तावित नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रायगड जिल्ह्यातील नागरिकांच्या आरोग्याला घातक असलेले
अनधिकृत मोबाईल टॉवर तातडीने हटविण्याबाबत**

(६१) * ४८४३० श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंणघाट),
अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.विजय काळे (शिवाजीनगर), श्रीमती मनिषा
चौधरी (दहिसर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील
काय :-

(१) रायगड जिल्ह्यात रुग्णालय, शाळा व रहदारी रस्ता तसेच इमारतींवर उभारण्यात आलेले अनेक कंपन्यांचे अनधिकृत मोबाईल टॉवर काढून टाकण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी माहे फेब्रुवारी, २०१६ मध्ये वा दरम्यान जिल्हाधिकारी, रायगड यांच्याकडे निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त मोबाईल टॉवर्स मधून निघणाऱ्या रेडीयेशनमुळे विशेषतः गरोदर महिला व हृदयविकार, मेंदूच्या रक्तप्रवाहात अडथळे, रक्तदाब वाढणे अशा अनेक रोगांच्या प्रमाणात वाढ झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नागरिकांच्या आरोग्याला घातक असलेले अनधिकृत मोबाईल टॉवर हटविण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

- (४) असल्यास, कारवाईचे स्वरूप काय आहे,
 (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे आहे.

(२) या संदर्भात तक्रारी प्राप्त झाल्या आहेत.

(३) व (४) अनधिकृतपणे उभारण्यात आलेल्या मोबाईल टॉवर विरुद्ध महाराष्ट्र जमिन महसूल अधिनियम १९६६ व महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगर रचना अधिनियम १९६६ मधील तरतूदीनुसार नियोजन प्राधिकार्याच्या कार्यक्षेत्र दंडनिय कारवाई सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबईच्या पूर्व किनारपट्टीवरील भाऊचा धक्का ते नेरुळ, रेवस आणि
 मांडवा जलवाहतूकीच्या प्रस्तावाबाबत**

(६२) * ४०१५५ श्री.मनोहर भोईर (उरण), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवी मुंबईतील वाशी रेल्वे स्थानक ते कोपरखैरणे मार्गावर होणा-या वाहतूक कोंडीला पर्याय म्हणून रोपवे च्या प्रस्तावाला सिडकोने मान्यता दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच मुंबईच्या पूर्व किनारपट्टीवर भाऊचा धक्का ते नेरुळ, रेवस आणि मांडवा अशा जलवाहतूकीच्या प्रस्तावास सन २०१३ मध्ये मंजूरी देण्यात आली असल्याची बाब माहे फेब्रुवारी, २०१६ च्या अंतिम सप्ताहात निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर जलवाहतूकीमुळे प्रवाशांचा वेळ आणि उपनगरीय रेल्वेवर येत असलेल्या प्रवाशांचा ताण कमी होण्यास मदत होणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, मुंबई दक्षिण किना-यावर मुंबई- नवी मुंबईला जोडणा-या सागरी वाहतूकीचा मार्ग खुला करण्यात आल्यामुळे मुंबईतील भाऊचा धक्का येथे मुंबई पोर्ट ट्रस्ट, नेरुळ येथे सिडको, मांडवा येथे मेरीटाईम बोर्ड अशा जेटी बांधण्याचा आराखडाही शासनाने तयार केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, सदर प्रकल्प किती कालावधीत पुर्ण करण्याचे नियोजन आहे व त्यासाठीच्या निविदा मागवून कोणत्या कंपनीला कामे देण्यात आली आहेत वा याबाबतच्या कार्यवाहीची सद्यःस्थिती काय आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१), (२), (३) व (४) होय.

(५) मांडवा येथील प्रकल्पासाठी एकूण १३५.२९ कोटी इतका खर्च अपेक्षित आहे. सद्यस्थितीत सदर कामाची निविदा प्रक्रिया प्रगतीपथावर असून निविदा निश्चितीनंतर प्रकल्प पूर्ण होण्यासाठी दोन वर्षांचा कालावधी अपेक्षित आहे.

तसेच, नेरुळ येथील प्रवासी जलवाहतूक टर्मिनलच्या विकासाकरिता ई-निविदा मागविण्याची तक्रार प्रक्रिया सिडकोद्वारे सुरु आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**धानोरा (ता.जिंतूर, जि.परभणी) येथील बौध्द समाजावर
घालण्यात आलेला बहिष्कार**

(६३) * ४०२४४ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), डॉ.मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धानोरा (ता.जिंतूर, जि.परभणी) येथील गायरान जमिनीवर बौध्दांनी बुध्दविहार बांधण्याचे ठरविले असतांना सदर जागेवर ३३ केव्ही उपकेंद्र उभारण्याचा ठराव गावातील काही लोकांनी वीज वितरण कंपनीस सादर केला असून सदर ठरावाला बौध्दांनी विरोध केल्याने गत तीन महिन्यांपासून त्यांचेवर बहिष्कार टाकून रोजगार, पाणी तसेच किराणा माल बंद करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात अनुसूचित जाती, जमाती आयोगाच्या अध्यक्ष माजी न्यायमूर्ती सी.एल. थुल यांनी दिनांक १ जानेवारी, २०१६ रोजी उक्त ठिकाणी भेट दिली त्यावेळी उपस्थित जिल्हा पोलीस प्रमुख व जिल्हाधिकारी यांनी याप्रकरणी तातडीने लक्ष घालून बौध्दांना रोजगार, पाणी तसेच किराणा माल पुरविण्याबाबत तसेच संबंधितांवर कारवाई करण्यास सांगितले, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय. धानोरा (ता.जिंतुर, जि.परभणी) येथील बौध्द समाजाच्या लोकांवर बहिष्कार टाकण्याची घटना घडली आहे. परंतु गत तीन महिन्यांपासून बहिष्कार घातलेला नसून फक्त एक दिवसाचा बहिष्कार टाकला होता.

(२) होय.

(३) होय. सदर प्रकरणी दि. २१/११/२०१५ ते दि. ०२/१२/२०१५ पावेतो आरोपी यांनी गैरकायद्याची मंडळी जमवून बौध्द समाजाचे स्मशानभूमीस जमीन देऊ नये व सदर ठिकाणी ३३ के.व्ही. उपकेंद्र उभारण्यासाठी ठराव घेतला त्यास दलित समाज विरोध करित असल्यामुळे सामुहिकरित्या दलित समाजाच्या दैनंदिन व्यवहारावर बहिष्कार टाकला असे चौकशीत आढळून आल्याने सदर प्रकरणी दि. ०२/१२/२०१५ रोजी १९.५० वा फिर्यादीच्या तक्रारीवरून बामणी पोलीस ठाणे येथे गु.र.क्र. ६७/१५ कलम ३(१) (१०) आजाजअप्रका, ७(१) (ड) नाहसका, १४३,१४९,१५३(अ) १२०(ब), ३२३, ५०४,५०६ भा.दं.वि. प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून एकूण ३९ आरोपींना अटक करण्यात आली असून पुढील तपास उप विभागीय पोलीस अधिकारी, जिंतुर, जि.परभणी हे करित आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सांगली , मिरज व कुपवाड महानगरपालिकेने महासभेमध्ये
 बेकायदेशीरपणे क्रिडांगणावरील आरक्षण उठविल्याबाबत**

(६४) * ४६८६७ श्री.धनजंय (सुधीर) गाडगीळ (सांगली) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली, मिरज व कुपवाड महानगरपालिकेने महासभेमध्ये ऐनवेळच्या ठरावाद्वारे बेकायदेशीरपणे गुंठेवारीमधील सांगली येथील कोल्हापूर रोडवरील सर्व्हे नं. ५३५ मधील १६० नंबरचे १० एकरावरील क्रिडांगणाचे आरक्षण उठविल्याची घटना माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, महानगरपालिकेच्या नगररचना विभागातून संबंधीत आरक्षणाची फाईल गहाळ करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार दोषीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे नाही.

सद्यःस्थितीत महानगरपालिकेने फक्त आ.क्र.१६९ - "खेळाचे मैदान" क्षेत्र २०,३०० चौमी. पैकी स.क्र. ५३८ या जागेमधील गुठेवारीखालील सुमारे ५० % क्षेत्र आरक्षणातून वगळून गुठेवारी नियमितीकरण करणेस दि. १९/१२/२०१५ रोजीच्या महसभा क्र.०७ मधील ऐनवेळेचा ठराव क्र. १३९ अन्वये मान्यता दिली आहे. तथापि, जागेवरील क्रिडांगणाचे आरक्षण उठविण्यात आलेले नाही व ते अद्यापही कायम आहे.

- (२) हे खरे नाही.
- (३) आरक्षण कायम असल्याने दोषीवर कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) हे लागू नाही.

**सटाणा (जि.नाशिक) येथे सोन्याचे दागिने पळविणाऱ्या सराईत
गुन्हेगारांना पोलिसांनी सोडून दिल्याबाबत**

(६५) * ४३७१४ श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सटाणा (जि.नाशिक) येथे सोन्याच्या दागिन्यांना पॉलिश करून देण्याच्या बहाण्याने घरात घुसून सोन्याचे दागिने पळविणाऱ्या दोन सराईत गुन्हेगारांना सटाणा पोलिसांनी सोडून दिल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ च्या दुसऱ्या सप्ताहात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

- (३) असल्यास, चौकशी काय आढळून आले व तदनुसार सराईत गुन्हेगारांना सोडून देणाऱ्या पोलीसांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) हे खरे आहे.

(२) होय.

(३) सदर घटना दि.११/०१/२०१६ रोजी घडलेली आहे. त्या दिवशी कोणीही सदर घटनेबाबत पोलीस स्टेशनला तक्रार न दिल्यामुळे गुन्हा दाखल करण्यात आला नव्हता परंतु दि.०४/०३/२०१६ रोजी श्री.अरुण कृष्णा सोनवणे यांनी दिलेल्या फिर्यादीवरून सटाणा पोलीस ठाणे गु.र.नं. ४५/२०१६ भा.दं.वि. कलम ४२०, ३४ प्रमाणे गुन्हा दाखल करून गुन्हेगाराचा शोध घेण्याकामी वेगळे पथक तयार करण्यात आलेले आहे. सदर गुन्ह्याचा तपास चालु आहे. तसेच पोलीस निरीक्षक पी.टी. पाटील सटाणा पोलीस ठाणे यांनी आरोपीतां विरुद्ध गुन्हा दाखल न करता आरोपीतांना सोडून दिल्यामुळे त्यांचेविरुद्ध क्र आ.शा./कअ-९/२३२/प्रा.चौ./२०१७/२०१६, दि.१०/०३/२०१६ अन्वये कर्तव्यात हलगर्जीपणा व कसुरी केल्यामुळे प्राथमिक चौकशी सुरु करण्यात आली आहे.

(४) विलंब झालेला नाही.

**मालाड (पूर्व) येथील रश्मी कुंज इमारत महानगरपालिकेने
३५४ ची नोटीस बजावून पाडल्याबाबत**

(६६) * ४०४७६ श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व) : सन्माननीय
मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईतील मालाड (पूर्व) येथील रश्मी कुंज इमारत राहण्यास धोकादायक असल्याचे सांगून महानगरपालिकेने ३५४ ची नोटीस बजावून सदर इमारत पाडली आहे, तसेच, विकासकाने पुनर्विकासाचा प्रस्ताव मूळ भाडेकरूंना लपवून सादर केला असल्याचे ही निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी पोलीस स्टेशनला केलेल्या तक्रारीमुळे विकासक भाडेकरूंना वारंवार धमक्या देत आहेत अशा तक्रारी पोलीस स्टेशनला रहिवाशांनी केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने सखोल चौकशी केली आहे काय, चौकशीनुसार दोषीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) तसेच मूळ भाडेकरूंना हक्काचे घर मिळणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) मालाड (पूर्व) येथील दफ्तरी मार्गावरील "रश्मी कुंज" नावाने ओळखली जाणारी इमारत ही अत्यंत धोकादायक परिस्थितीत असल्यामुळे सदर इमारत रिकामी करून निष्कासित करण्याकरिता इमारतीचे मालक तसेच इमारतीतील सर्व रहिवाश्यांना बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत दि.२५.०४.२०१३ रोजी मुंबई महानगरपालिका अधिनियम १८८८ च्या कलम ३५४ अन्वये नोटीस बजावण्यात आली होती.

तथापि, इमारत मालक व रहिवाशी यांना नोटीस बजावूनही त्यांनी स्वतःहून इमारत रिकामी व निष्कासित न केल्यामुळे, सदर इमारत कोसळून रहिवाशी तसेच आसपासच्या लोकांची जीवितहानी होण्याची शक्यता टाळण्याकरिता महापालिकेमार्फत सदर इमारत दि. ६, ७ व ८ जून, २०१३ रोजी निष्कासित करण्यात आली.

सदर निष्कासित केलेल्या इमारतीच्या भूभागावर संबंधित विकासकाने सादर केलेल्या रहिवाशी इमारतीच्या पुनर्बांधणीच्या प्रस्तावामध्ये मूळ भाडेकरूंच्या पुनर्वसनाचा अंतर्भाव केला नव्हता हे खरे आहे.

(२) सदरची इमारत पाडण्यापूर्वी विकासकाने भाडेकरूंना धमकी दिली असल्याचे बाब खरी आहे.

(३) सदर प्रकरणी दिंडोशी पोलीस स्टेशनमार्फत संबंधित विकासकावर आणि संबंधितांवर गुन्हा दाखल करण्याबाबतची कार्यवाही सुरु आहे.

(४) व (५) सदर निष्कासित केलेल्या इमारतीच्या भूभागावर संबंधित विकासकाने सादर केलेल्या रहिवाशी इमारतीच्या प्रस्तावास महानगरपालिकेमार्फत नामंजूरीच्या शर्तीचे प्रमाणपत्र (आय.ओ.डी.) दिनांक १२.०५.२०१४ रोजी देण्यात आले व तद् नंतर आरंभ प्रमाणपत्र दिनांक १६.०७.२०१४ रोजी देण्यात आले.

विकासकाने बांधकामास सुरुवात केल्यानंतर सदर जागेवरील मूळ भाडेकरूमार्फत तक्रारी प्राप्त झाल्यामुळे महापालिकेमार्फत मुंबई महानगरपालिका अधिनियम, १८८८ च्या कलम ३५४-ए अन्वये दि.२१.०८.२०१४ रोजी बांधकामास स्थगिती आदेश देण्यात आले.

तदनंतर महापालिकेच्या इमारत प्रस्ताव विभागामार्फत वास्तुविशारद यांना दि. २६.०२.२०१५ च्या पत्रान्वये जमिनीचे मालक व मूळ भाडेकरू यांच्यामधील करारनामा सादर करण्यास सांगितले.

तसेच, सदर भूभाग संरक्षण खात्याच्या केंद्रीय आयुध आगार (सी.ओ.डी.) मालाड पासून ५०० मीटरच्या परिकक्षेत येत असल्याने शासनाच्या निर्देशाप्रमाणे केंद्रीय आयुध आगार (सी.ओ.डी.) मालाड यांच्याकडून ना-हरकत प्रमाणपत्रदेखील सादर करण्यास सांगितले आहे.

तथापि, सदर कागदपत्रे सादर न केल्याने जोत्यापुढील बांधकामास परवानगी देण्यात आलेली नाही.

**मुंबई महानगरपालिकेच्या ए वार्ड मधील अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने विकासकांनी
बनावट कागदपत्राच्या आधारे सदनिकांची विक्री केल्याबाबत**

(६७) * ३९८०८ श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई महानगरपालिकेच्या "ए" वार्ड मधील अधिकाऱ्यांच्या संगनमताने विकासकांनी कुलाबा मार्केट राजवाडी रस्ता, ६१/६३ राजवाडी रस्ता, ५९ मोरबोन रोड, ६१, ६३ राजवाडी स्ट्रीट, यासह ए वार्डामध्ये विना परवानगीने इमारतीचे अवैधरित्या बांधकाम करण्यात येत असून लाखो, करोडो रूपयांनी प्रत्येक सदनिकेची विक्री करून सामान्य जनतेची फसवणूक करीत असल्याचे दिनांक २४ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणाची महानगरपालिकेच्या आयुक्तासह उपआयुक्त यांच्याकडे सर्व्हे नंबर सहीत सविस्तर लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २८/७/२०१५ आणि दिनांक १४/१२/२०१५ रोजी लेखीस्वरूपात तक्रार दिल्यानंतरही अद्याप कोणत्याही प्रकारची अधिकाऱ्यासह विकासकावर कारवाई करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुषंगाने दोषी अधिकाऱ्यावर व विकासकावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेन्द्र फडणवीस : (१) लोकप्रतिनिधींच्या दि. २८.०७.२०१५ व १४.१२.२०१५ च्या पत्रान्वये सदर बाब निदर्शनास आली हे खरे आहे.

(२) सदर प्रकरणी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत दिनांक २०.१०.२०१४ रोजी पाहणी करण्यात आली असता, राजवाडकर मार्ग, कुलाबा मार्केट येथील शनिदेव बिल्डींग ६१/६३ या उपकरप्राप्त इमारतीच्या निष्कासनाचे काम चालू असल्याचे आढळून आले.

सदर इमारतीच्या अनधिकृत निष्कासनाबाबत दिनांक २१.१०.२०१४ रोजी मालक/भोगवटाधारक व ठेकेदार यांना बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत मुंबई महापालिका अधिनियम १८८८ च्या कलम ३५४(अ) अन्वये नोटीस बजावून इमारतीचे निष्कासन व पुनर्बांधकाम थांबविण्यात आले. दिनांक ०९.१२.२०१४ रोजी सदर बांधकाम पुन्हा चालू झाल्याचे निदर्शनास आल्यानंतर संबंधित बांधकाम त्वरित थांबवून स्थानिक पोलिस स्टेशनला दिनांक ०९.१२.२०१४ अन्वये अवगत करण्यात आले.

सदर नोटीशीच्या विरोधात पक्षकाराने मा. नगर दिवाणी न्यायालयात दाखल केलेल्या दाव्यामध्ये मा. न्यायालयाने दि. १५.०१.२०१५ पर्यंत "जैसे थे" परिस्थिती (Status Quo) ठेवण्याबाबत दि. १६.१२.२०१४ रोजी आदेश दिले.

तसेच, पक्षकाराने न्यायालयाच्या "जैसे थे" परिस्थिती ठेवण्याच्या आदेशाविरुद्ध जाऊन सदर ठिकाणी अनधिकृत बांधकाम चालू ठेवल्याकारणाने महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम १९६६ कलम ५२(४३) अन्वये बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत दिनांक २३.१२.२०१४ रोजी प्रथम खबर अहवाल दाखल करून स्थानिक पोलिस अधिकाऱ्यांसमवेत पंचनामा करण्यात आला. पंचनामादरम्यान सदर इमारतीच्या तळमजल्यासह एकूण दोन मजल्यांचे पूर्ण व तिसरा मजला अर्धवट बांधकाम झाल्याच्या स्थितीत दिसून आले.

मा. न्यायालयाचे "जैसे थे" परिस्थिती ठेवण्याच्या आदेशाचे पक्षकाराने उल्लंघन करून, अनधिकृत बांधकाम केल्याकारणाने मा. न्यायालयात न्यायालयीन आदेशाचे अवमान केल्याबाबत बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत दावा दाखल करण्यात आला आहे.

तसेच, सदर इमारतीच्या मालक / भोगवटाधारक यांना नोटीस बजावून सदर बांधकाम थांबविण्यात आले. सदर प्रकरण न्यायप्रविष्ट असून मा. न्यायालयाच्या आदेशानुसार पुढील योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

स्थानिक पोलिस व बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत समवेत सदर इमारतीत पुन्हा पंचनामा करून दिनांक ०५.११.२०१५ रोजी सदर इमारत सील बंद करण्यात आली.

प्रस्तुत प्रकरणी केलेल्या कार्यवाहीबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींना दिनांक ११.०१.२०१६ व दिनांक २५.०१.२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये महापालिकेमार्फत अवगत करण्यात आले आहे.

(३) कार्यकारी अभियंता, ए वॉर्ड, मुंबई इमारत दुरुस्ती व पुनर्रचना यांनी राजवाडकर स्ट्रीट, कुलाबा येथील इमारत क्र. ६१/६३ ही तळमजला + १ असतांना मेसर्स ए.टी. कॉर्पोरेशन या ठेकेदाराने इमारतीचे मालक व म्हाडाचे अधिकारी यांच्याशी संगनमत करून इमारत पूर्णपणे जमिनदोस्त केली आणि विनापरवाना तळमजला + ४ मजले अशी नवीन इमारत उभी केली असल्याची तक्रार कुलाबा पोलीस स्टेशन येथे दिली होती. सदर तक्रारीनुसार कुलाबा पोलीस ठाणे येथे दि. २२.१२.२०१४ रोजी भारतीय दंड विधानाच्या संबंधित कलमानुसार गुन्हा नोंद केलेला आहे.

सदर गुन्ह्याच्या तपासामध्ये आतापर्यंत इमारतीचे मालक, २ ठेकेदार तसेच म्हाडाचे कार्यकारी अभियंता व सेवानिवृत्त अभियंता यांना अटक करण्यात आली आहे. सध्या सर्व आरोपी जामिनावर मुक्त आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे शहरात सर्रास गोमांस विक्री सुरु असल्याबाबत

(६८) * ५०९०६ श्रीमती मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे येथील पाटील इस्टेट झोपडपट्टीमध्ये सर्रास गोमांस विक्री सुरु असून सदर ठिकाणी कार्यकर्त्यांसह पोलिसांनी दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१५ च्या दरम्यान धाड टाकली असता पोलीस व कार्यकर्त्यांना मारहाण व दगडफेक करून जखमी करण्यात आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात गोमांस बंदी असूनही शहरात सुमारे ८० ठिकाणी छुप्या पद्धतीने गोमांस विक्री व जनावरांची वाहतूक झाल्याच्या तक्रारी पोलिसांना प्राप्त झाल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणांसंदर्भात कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे. सदर घटनेत १ स्थानिक नागरीक जखमी झाला आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे. पुणे शहर पोलीस आयुक्त कार्यक्षेत्रात छुप्या पध्दतीने गोमांस विक्रीबाबत सन २०१५ मध्ये तीन तक्रारी प्राप्त झाल्या आहेत.

जनावरांच्या छुप्या पध्दतीने वाहतुकीबाबत सन २०१३ मध्ये १२ तक्रारी, सन २०१४ मध्ये ११ तक्रारी, सन २०१५ मध्ये २८ तक्रारी व सन २०१६ मध्ये १० तक्रारी प्राप्त झाल्या आहेत.

(३) छुप्या पध्दतीने गोमांस विक्री व जनावरांच्या वाहतुकीच्या तक्रारी प्राप्त झाल्यानंतर तात्काळ गुन्हे दाखल करण्यात आले आहेत. तसेच अशा प्रकारच्या घटना घडू नयेत म्हणून योग्य ती खबरदारी घेण्याच्या सूचना संबंधितांना देण्यात आल्या आहेत.

दगडफेकीच्या दोन तक्रारींच्या अनुषंगाने पोलीस स्टेशन खडकी येथे गु.र.क्र. ३१९/२०१५ भा.दं.वि. कलम १४३, १४७, १४९, ३३६ प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून ६ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे. तसेच पोलीस स्टेशन खडकी येथे गु.र.क्र. ३१८/२०१५ भा.दं.वि. १४३, १४७, १४९, ३२४, ४५२, ३५२, ३२३, ४२७ प्रमाणे गुन्हा दाखल करण्यात आला असून ९ आरोपींना अटक करण्यात आली आहे. सदर खटला न्यायप्रविष्ट आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सेलु जवळगा (ता.रेणापूर जि.लातूर) येथील लातूर पोलिस
अधिक्षक कार्यालयात आत्महत्येचा केलेला प्रयत्न

(६९) * ५०८०७ श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), श्री.ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू (अचलपूर), श्री.विजय वडेडीवार (ब्रम्हपूरी) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सेलु जवळगा (ता. रेणापूर, जि.लातूर) येथील शेतकरी कुटूंबातील ३ जणांनी

रेणापूर पोलिसांनी तक्रारीकडे दुर्लक्ष केल्यामुळे दिनांक २८ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास लातूर पोलिस अधिक्षक कार्यालयात विष प्राशन करून आत्महत्येचा प्रयत्न केला, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर प्रकरणी कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,
 (३) नसल्यास, विलबांची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) दि. २८.०१.२०१६ रोजी पोलीस अधिक्षक, लातूर यांच्या कार्यालयाच्या गेटवर ३ जणांनी त्यांच्या सेलु जवळगा, ता. रेणापूर येथील त्यांच्या शेतात असलेला गोठा काढल्याबाबतच्या तक्रारीची दखल पोलीस स्टेशन रेणापूर यांचामार्फत घेण्यात येत नसल्याच्या कारणाने विष प्राशन करून आत्महत्येचा प्रयत्न केल्या संदर्भात सदर तिघांविरुद्ध गु. र. नं. ४२/१६ कलम ३०९, ३४ भादवि. प्रमाणे शिवाजी नगर पोलीस ठाणे येथे गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे. तपासात आत्महत्येचा प्रयत्न करणा-या आरोपींचा गोठा हा गावातील दुस-या एका महिलेच्या मालकीच्या शेतीत असल्याने त्या महिलेने कायदेशिर फी भरून पोलीस संरक्षणामध्ये काढून टाकलेला आहे. सदरचा गोठा हा आरोपींच्या शेतात नसल्याचे तपासात निष्पन्न झालेले आहे.

- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबई महानगरपालिकेच्या सफाई कामगारांचा झालेला मृत्यू

(७०) * ४०२४८ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई महानगरपालिकेच्या कचरा गाडीवर काम करणाऱ्या सफाई कामगारांचा दिनांक ८ जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान अपघाती मृत्यू झाला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुंबई महानगरपालिकेच्या कंत्राटी सफाई कामगारांच्या प्रश्नाबाबत मुंबई महानगरपालिकेचे अतिरिक्त आयुक्त हे बेफिकीर वृत्तीने वागत असून, सफाई कामगारांनी आपल्या मागण्यांकडे प्रशासनाचे लक्ष वेधण्यासाठी, मृत कामगाराचा मृतदेह पालिका मुख्यालयात आणला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पालिका, सफाई कामगारांच्या आरोग्याकडे दुर्लक्ष करत असून, कामगारांना हॅण्ड ग्लोव्हज, मास्क, गमबूट, साबण, टॉवेल, आरोग्य सुविधा वर्षानुवर्षे मागणी करूनही अद्यापही पुरविण्यात आलेल्या नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व मृत कामगारांच्या कुटुंबाला कोणती नुकसान भरपाई दिली तसेच सफाई कामगारांच्या मागण्या मान्य करण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) सफाई कामगारांनी मृत कामगाराचा मृतदेह पालिका मुख्यालयात आणला होता हे खरे आहे.

बृहन्मुंबई महानगरपालिकेचे अतिरिक्त आयुक्त कंत्राटी कामगारांच्या प्रश्नांबाबत नेहमीच जागरूक असतात.

तसेच, कंत्राटी कामगारांना बृहन्मुंबई महानगरपालिकेमार्फत सुरक्षा साधने पुरविण्यात येतात.

(३) हे खरे नाही.

बृहन्मुंबई महानगरपालिका सफाई कामगारांच्या आरोग्याकडे दुर्लक्ष करित नसून, सफाई कामगारांना हॅण्ड ग्लोव्हज, मास्क, गमबूट, साबण, टॉवेल इत्यादी सुरक्षा साधने महापालिकेमार्फत वेळोवेळी पुरविली जातात.

(४) मृत कामगारांच्या कुटुंबियांनी मोटर वाहन कायदा १९८८ अंतर्गत तसेच कामगार भविष्य निर्वाह अधिनियम १९५२ व कामगार राज्य विमा योजना १९४८ अंतर्गत नुकसान भरपाईसाठी संबंधित प्राधिकरणाकडे अर्ज केला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

तुमसर (जि.भंडारा) परिसरात असलेल्या युनिडेरीडेंट कारखान्यातील

१०० कामगारांना बडतर्फ केल्याबाबत

(७१) * ४७३५६ श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी) : सन्माननीय कामगार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तुमसर (जि भंडारा) परिसरात असलेल्या युनिडेरीडेंट कारखान्यात मागील २५ वर्षांपासून वाहनांचे सुटे भाग तयार करण्याचे काम सुरु असून या कारखान्यात

१०० रोजंदारी कामगार मागील दहा वर्षांपासून कार्यरत असून त्यांनी कामगार संघटना स्थापन करताच कारखाना व्यवस्थापनाने काही महिन्यांपासून त्रास देणे सुरू केले असतांना सुध्दा कामगार काम करीत असल्याचे बघून अचानकपणे १०० कामगारांना कंपनी व्यवस्थापनाने माहे जानेवारी २०१६ मध्ये वा त्या सुमारास बडतर्फ केले असल्याची माहिती दिनांक ३१ जानेवारी २०१६ रोजी निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक १६ जानेवारी २०१६ रोजी काही कामगार कारखान्यात काम करण्यासाठी आले असता तेथील अधिकाऱ्यांनी अर्वाच्य शिविगाळ करून जीवे मारण्याची धमकी संबंधित कामगारांना दिली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय वा करण्यात येत आहे,

(४) असल्यास, कामगारांच्या हितासाठी व कामगारांवर उपासमारीची पाळी येवू नये यासाठी कोणती उपाययोजना केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. प्रकाश मेहता : (१) हे खरे नाही.

(२) याबाबत तक्रार दाखल झालेली नाही.

(३) दिनांक २९/०१/२०१६ च्या लोकमत हॅलो भंडारा मध्ये प्रसिध्द झालेल्या वरील विषयांकित बातमीच्या अनुषंगाने अपर कामगार आयुक्त, नागपुर यांनी मध्यस्थी करून कामगार संघटना आणि व्यवस्थापन यांची संयुक्त बैठक दिनांक २९/०१/२०१६ रोजी बोलाविली असता व्यवस्थापनाने संघटनेच्या पदाधिकाऱ्यांच्या उपस्थितीत कामगारांना बडतर्फ अथवा बंद केले नाही तसेच कामगारांना बंद करणार नाही याची हमी दिली.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव
महाराष्ट्र विधानसभा

मुद्रणपूर्व सर्व प्रकिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.